

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai. Egitőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentimétere 6 lei, kötéseknél árendemény

„Tiszteled a tisztos ipart!”

Crearea Institutului de credit pentru meseriași

Ultimii ani de după războiu au indicat guvernanților datorită de a acorda o cât mai vie atenție păturii sociale de mijloc, formate în majoritate din meseriași. Între clasa conducătoare și țărâ-nime nu trebuie lăsat să se producă un gol.

Elementul dinamic și progresist, pivotul unui stat modern, trebuie căutat totdeauna în mijlocul muncitorimii.

Din păcate, realitățile sociale nu au reprezentat totdeauna un imperativ pentru oficialitate.

Între a face o lege pentru clasa muncitoare și între a o aplica este un drum, pe care pașii celor mai multe din trecutele excelențe tutelare nu l-au parcurs niciodată.

Acestui fapt se datorește actuala situație precară a meseriașilor din Vechiul regat.

Și tot prin el, s'a ajuns la dezastrul material al meseriașilor din provinciile alipite.

EVOLUTIA IN LEGISLATIE MUNCITOREASCA

Semne optimiste au început, totuși, să se arate. De la întemeierea lui și până astăzi, ministerul muncii a creiat o remarcabilă legislație de protecție și asistență socială.

N'am putea afirma că s'a realizat tot aceea ce s'ar fi putut realiza, în ideale condiții de activitate.

Oricum, începând cu legea repauzului duminical, legea celor opt ore de lucru, legea pentru protecția muncii copiilor și a femeilor și sfârșind cu legea pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor, opera d-lui ministru Ion Nistor, votată în trecuta sesiune a Parlamentului, care protejează întreaga evoluție a vieții muncitorului sau meseriașului, departamentul muncii nu a făcut altceva, decât să sprijine, cu hotărâre, consolidarea clasei românești de mijloc.

CREDIT PENTRU MESERIAȘI

Pe aceeași linie de eficiență atenție acordată meseriașului, ministerul de finanțe, de acord cu dezideratele exprimate de meseriași și muncitori prin departamentul muncii, a depus, înainte de sărbători, pe biroul Corpurilor Legiuitoare, proiectul de lege pentru înființarea Institutului național de credit al meseriașilor.

Meseriașul, nevoit să-și aducă să alerge, fără speranță, în toate părțile, pentru a găsi un credit, din care să-și cumpere unelte sau cel care se chină zadarnic spre a-și alcătui un atelier, va avea, de acum încolo, o sursă salvatoare sigură.

Capitalul pomenitei instituții de credit va fi de 300 milioane lei și va fi format din contribuțiunile următoarelor așezăminte:

- 1) Banca Națională.
- 2) Societatea națională de credit industrial.
- 3) Casa centrală a Asiguraților sociale.
- 4) Cooperativele de meseriași.

În afară de contribuțiunile inițiale amintite, — „fondul industrial” și fondurile „Casei învățământului industrial”, primul realizat prin ministerul de industrie și comerț, iar al doilea prin ministerul educației naționale, urmează să alimenteze permanent posibilitățile de existență ale noului institut de credit.

În legătură cu amintitul proiect de lege, câteva reflecții și observații se impun.

În primul rând, sursele siguri că la gheșurile noului instituții ce se crează, va găsi un ajutor ori-care categorii de muncitori sau meseriași din țară.

Nu trebuie să se facă deosebire, în ceea ce privește prominența profesională a meseriașului,

Hazaj bíróságaink egyértelmű állásfoglalása szerint kisiparos és kiskereskedő nem köteles üzleti könyveket vezetni

Nem első eset, hogy a pénzügyminiszter könyvvezetésre akarja kényszeríteni a kisembereket, de a kísérletet hazai bíróságaink mindenkör és egyöntetűen megfújták.

Egyetlen jogérvényes törvény sem írja elő,
hogy a kisiparos és kiskereskedő
üzleti könyvet tartozik vezetni

Írta: KELL MÓR dr. ügyvéd (Timișoara).

A kisiparosok és kiskereskedők egyébként is küzdelmes életét nem kevésbé kavarta fel ismét a pénzügyminiszternek a hírlapok által is ismertett azon nemrég kiadott rendelete, a mellyel közegeinek utasítást ad, hogy ezeket is ellenőrizték, vajjon a bélyegtörvény 4-ik szakaszának 19. pontjában előírt kereskedelmi könyveket — naplót és leltárt — vezetik-e szabályszerűen és bélyegezve. És ha könyveket nem találnak, vagy ezek nem volnának rendben, vegyenek fel kihágási jegyzőkönyveket.

Az érdekelt kisegisztenciák nyugtalansága annál érthetőbb, mert nem csupán a bélyegkötelezettséggel járó új terhek elviseléséről, hanem a könyvvezetésnek nehéz, sajátmaguk által alig megoldható vállalkásáról is van szó, ami tehát sok esetben további segédeszköz alkalmazását tenne szükségessé.

A pénzügyminiszteriumnak a könyvvezetésre vonatkozó ezen álláspontja nem új keletű. Ilyen értelmű körrendeletet 1935. év augusztusában is intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. Ezzel szemben tény az, hogy

a bíróságok a pénzügyminiszter ezen felfogását — legalább az általam ismert döntések szerint — nem osztoták és a felvett kihágási jegyzőkönyveket megsemmisítették.

Ezek után felette különös, hogy a miniszter továbbra is ezzel az ellentétes utasítással látja el közegeit, amit könnyen megtehet, mert rá nézve anyagi természetű következményekkel az ellentétes bírói döntések sem járnak, költségmarasztalásról nem lévén szó, az erkölcsi vereséget pedig — úgy látszik — nem tartja fontosnak.

A kérdés körül élénk vita indult meg. Van olyan egyéni álláspont, még az érdekeltek körében is, amely a miniszternek ad igazat. Elég különös. Van, aki a beletörődést, vagyis a rendlethez való alkalmazkodást tanácsolja.

Fie că aceasta și-a câștigat cunoștințele, de mic, pe băncile unei școli industriale, fie că ele au fost asimilate într'un atelier, — diferențe nu pot exista, atunci când este vorba de ajutoarea unui muncitor.

Ne se poate vorbi de utilitatea mai mare sau mai mică a diferitelor categorii de meseriași.

Unii se completează pe alții. Cei cu școală se prezintă în viață cu un aport mai însemnat de cunoștințe teoretice. Ceilalți, cei din atelier, cei cari au învățat meseria „pe viu”, fără carte, vin cu zestrea cunoștințelor practice.

Ki kell tartanunk törvényes jogunk mellett.

Lássuk ezek után behatóbban, hogy a létező törvények megvilágításában hogyan is áll ez a kérdés.

A bélyegtörvény 4-ik szakaszának 19-ik paragrafusából mindenekelőtt megállapítható, hogy ez minden megkülönböztetés nélkül csak kereskedőkről, a többi közt ipari társaságokról, valamint gyárosokról beszél. Ezeket azért kötelezi az említett könyvek tartására és vezetésére, hogy azoknak lapjain az előírt bélyeget lerójják. Vagyis a cél tisztán kincstári érdek, tehát

a törvényszöveget szószerint véve, tulajdonképpen iparosokról egyáltalában nem, hanem csak ipari társaságokról lehetne szó.

Épügy nem említi az iparosokat a bélyegtörvénynek a vonatkozó kihágásokról intézkedő és az 1933. február elseji törvénynél átszerkesztett 75-ik szakasza sem, amely viszont épenséggel csak vállalatokról beszél.

De nem akarjuk a törvényszövegezés ezen hiányosságából bármilyen iparosnak a könyvek vezetésére alól való mentességét levezetni, mert

hogy kik tartoznak könyvet vezetni, annak meghatározása ugyem a bélyegtörvény keretében tartozik.

Azonban a pénzügyminiszter megfordítva érvel. Szerinte azért, mert ezen törvényszakaszok kifejezetten nem mentesítik a kiskereskedőket és kisiparosokat az említett könyvek vezetésére és bélyegzése alól, arra a következtetésre jut, hogy a törvény ezekre is kiterjed. Hangsúlyozza, hogy az egyenesadózásról szóló törvény 108-ik, helyesebben az újabb 1935. április elseji törvény módosítása folytán a 106-ik szakaszának g) pontjában foglalt mentesítés nem érinti a bélyegtörvény intézkedését, mert ez — szerinte — egészen más szempontból követeli a könyvek tartását, mint az adótörvény.

Ezen említett 106-ik szakasz szerint ugyan-

GLOBALIZAREA FONDURILOR

Intruțiți toți meseriași în aceeași categorie, va trebui ca și fondurile, de diferită proveniență, să fie globalizate în una și aceeași instituție.

Numai în felul acesta, Institutul național de credit al meseriașilor va putea să dea roadele pe care întreaga meșteșugărie le așteaptă. Ambitiile trebuiesc, cel puțin de data acesta, lăsate laoparte.

Nu trebuie să se aibă în vedere, decât vitalizarea clasei de mijloc, spre a putea fi un temelie solid al armoniei sociale.

Is a kiskereskedőkkel szemben — a fényűzési és forgalmi adótörvény 12-ik szakaszában foglalt meghatározás szerint — nem alkalmazható pénzbírság azért, mert nem vezetnek könyveket.

Kissé különös törvényt magyarázattal jut el a minisztérium a rendelet intézkedéseire. A bélyegtörvény hézagosszövegét kiterjesztőleg magyarázza azok terhére, akiket a jóval későbbi, ugyancsak pénzügyi természetű adótörvény felment a mulasztás esetén kihágásnak minősülő kötelezettség alól. Mennyivel logikusabb az az okszerű következtetés, hogy a törvényhozó az 1935. április elsején kihirdetett módosító adótörvény 106-ik paragrafusával éppen azt az akaratát fejezte ki, hogy

a kisiparosokat és kiskereskedőket nem kötelezi könyvek vezetésére.

A pénzügyminiszter rendeletében a semmiféleképpen egyesített ülésének 1927. január 27-én hozott döntésére hivatkozik, amely kimondta volna azt, hogy a régi adótörvény 108-ik szakasza nem helyezi hatályon kívül a bélyegtörvény említett intézkedéseit.

Erre nézve megjegyezzük elsősorban azt, hogy a hozott határozat idején az 1927. május elsején életbe lépett bélyegtörvény még nem is volt érvényben, tehát ez a döntés nem prejudikálhatott a bélyegtörvénynek.

Másrészt a döntést elolvassuk, megtudjuk, hogy az a regáti táblák ellentétes ítéletei folytán hozatott, a regáti kereskedelmi törvény szem előtt tartásával. Már pedig a miénk ettől különböz.

Az ökirályságbeli kereskedelmi törvény 34. szakasza valamivel szűkebbre szabja a könyvvezetést alól mentesítettek körét, mint a nálunk alkalmazásban lévő kereskedelmi törvény 5-ik paragrafusa. Ez utóbbi a felsorolásban említi a kufárokat és házalókat, akikre a törvénynek a könyvekre és cégvezetésre vonatkozó intézkedése egyáltalában nem, míg a zsidókat, korcsárosokra, közönséges fuvarosokra, hajósokra és más iparosokra csak annyiban nyerne alkalmazást, amennyiben üzletük a kisipar köré meghaladja. Birói joggyakorlatunk ezen szakaszt mindenkor úgy értelmezte, hogy abban a kiskereskedők, az u. n. szatócok is beleértendők.

Ezzel szemben a regáti kereskedelmi törvény 34-ik szakasza csak az ucai árusok (colportari), vándorkereskedőket és azokat említi, akiknek kereskedelme nem haladja túl egy kézművesét. Erre a szövegre történik utalás a miniszteri körrendeletben, kiemelve azt, hogy az adótörvény 108-ik (106-ik új) szakasza nem változtatta meg a kereskedelmi törvény eme rendelkezését sem, mely — a miniszter értelmezése szerint — egyébként nem is mentesíti a kisiparost és a kiskereskedőt az előírt két könyvvezetés alól.

Még ezen álláspontra való hivatkozással is Ardeal és a Banat területén joggal érvelhetünk az itt érvényben lévő kereskedelmi törvény 5-ik paragrafusával, mely a kisiparosokat és a kiskereskedőket kivételezi a könyvvezetés kötelezettsége alól.

Teljes világításba helyezi a kérdést a timişoara-i tábla 1932. január 25-én S. II. 1705-1931. szám alatt hozott határozatában foglalt kimerítő indokolás. Döntésével

egy kenyérüzlettel bíró péket mentett fel azon kihágás vádjától, hogy könyvet nem vezet.

Indokolásában a következőket olvashatjuk:

„A bélyegtörvény 4-ik szakaszának 19-ik pontja és a 75-ik szakasza nem értelmezhető és alkalmazható másképpen, mint a kereskedelmi törvény megfelelő rendelkezésével kapcsolatban, amelyek bizonyos személyekre írják elő a kereskedelmi könyvek vezetését, mivel egy kereskedelmi könyvnek nem az a célja, hogy kincstári bevétel alapját képezze, hanem megfeleljen a kereskedelmi élet egy szükségletének. Így a törvényhozó nem gondolhatott más személyek könyveinek bélyegzésére, mint akik kötelezve vannak erre. S mivel az ardeal-i kereskedelmi törvény 5-ik paragrafusa felmenti a könyvvezetés alól a kiskereskedőt és általában mindazokat, akiknek az üzlete nem haladja meg a kisipar körét... stb.

Jó gazdaasszonyok lözöversenye lesz az Arad-i Iparos Bál

Ősi céhbeli hagyomány az iparosoknál, hogy szeretnek jól és kiadósan enni. Tagadhatatlanul ezt a hagyományt őrzik és építik a legkésőbbben. Olyan nagy esztétikát fektet erre a céhbeli örökségre minden iparos, hogy olyan ritka, mint a fehér holló, talán elő sem fordul, hogy valamelyik iparosnak rossz gazdaasszony lenne a felesége. Aki már iparosná, annak elsősorban kitűnő gazdaasszonynak kell lennie és mindennek előtti példásan kell értenie a pompás ételek elkészítéséhez. Ennek az ősi hagyománynak ápolása jegyében szájlik le az idei arad-i iparosbál is. És ez nem kis dolog, mert mivel a hölgybizottság valamennyi tagja iparosné és valamennyi kitűnő gazdaasszony, ádáz verseny alakul ki közöttük, ki mivel bizonyítja be a leghatékosabban és a legnyilvánvalóbban, hogy a kitűnő gazdaasszonyok sorában is számot tarthat arra a kitüntetésre, hogy a legkiválóbbak között emlegetse.

Miben nyilvánulhat meg egy bál összejövetel kapcsán a bál rendező hölgybizottság tagjainak gazdaasszonyi jó tulajdonságai és főzésbeli kiváltsága? Bizonyára abban, hogy bemutatják ezt a két kiváló tulajdonságot. Valóban így van ez Aradon évről-évre minden iparosbál éjszakája alkalmával, mert a vendégek fogadásánál, kiszolgálásánál nincs az a magánház, ahol nagyobb kedvességet fejtenek ki a család hölgytagjai, mint az arad-i iparosbálon a hölgybizottság. És minden nyilvánulhat meg jobban az iparosné főzésbeli tudományára, mint abban, hogy a báli társulat kiűz, megrakva pompás ételekkel, husokkal, vadval, halakkal és mi jó falat, itélőszéket tartva ilyen módon a bál minden rendű és rangú résztvevőjével gazdaasszonyi képességei fölött.

Távol állólunk, hogy haladást akarjunk gyarapítani a gazdaasszonyok fent bejósolt bál versenyénél eredményére, de meg kell említenünk, hogy

nagyban folynak már az előjegyzések a rendezőbizottság hölgytagjai részéről, ki mivel nevez be a bál keretében lezajló lözöversenyre. Neveket nem említenek, de azt mégis eláruljuk, hogy mint versenyen kívüli szám, idén is szerepelni fog Reinhart Gyuláné híres saláda de boeuf-je. Azt is elárulhatjuk, hogy a szegény férfiak, akik a lözöversenyen még mint outsiderok sem vehetnek részt, legalább olyan formában kénytelenek még a zsebükbe nyulni, hogy a bál sonkaszerűségét látszák el. A sonkas tállak körül természetesen nem alakul ki verseny, de mert ez az ételnem meglehetősen nagy kaposságnak örvend, egykörös, vagy kétkörös tállak megajánlásával számos arad-i iparos kénytelen a sonka-budgethez hozzájárulni a hölgyek részéről nagy tempóban folyó agildáció nyomása alatt.

Ahol enni olyan bőven van, természetesen az ital is nagyon kell. Ezen a téren sem lesz semmi kívánni való, mert az arad-i iparos társadalom számos szőlősgazda tagja az idén is ki lesz magáért. Az idén is legjobb boraikat szállítják az iparosbálra, garraillóros mennyiségben. Olyan lelkes e nemből az agildáció, hogy a nem iparos szőlősgazdákra is dicső a hatása. A Goldschmidt-bank mint bor-ermelő és horkereskedő vállalat harmadik butélia elsőrendű csomagebort ajándékozott az iparosbál számára.

Bor után az ősi foraszt szerint feketekávé következik és hogy a keserű fekete se legyen keserű, amin hogy minden édes lesz január 30-án estétől hajnalig az arad-i iparosbálon, arról az arad-i cukorgyár gondoskodik, amikor régi szokásához következetesen 50 kiló cukorral prezentálta meg a jó ékonycélú táncmulást. Akit még ez a temérdek édeség se hat meg, amit a cukorgyár alál megajánlott 50 kiló cukor tar almaz és ennek ellenére sem jön el az arad-i iparosbálba, nagyon keserű ember lehet.

Szálljanak magukba a fiatalok, kik megrohamozzák a közélet, kaput...

Az Ofenziva Romana (Valda lapja) írja: Szerencsés lennére mindenütt észreveték, hogy a társadalmi élet kérdéseinek komplexumával eléggé nem foglalkoznak. A személyi hiúság beárnyékolja az ifjúság helyes itélőképességét, mely természeténél fogva siet a nem akar tudni a jelenlegi társadalmi berendezkedés nehézségeiről. Könnyű bírálga:ni, pusztítani, de nehéz megoldást találni a valamin rendbe hozni. A bírálga:is sokszor romboló hatással jár. Kevés azoknak a fiataloknak a száma, akik a nacionalis:ta állam holnapi berendezkedése tekintetében alaposan megvizsgálták valamely reformot. Hány ifju ismeri a nemz:tgazdaság felépítését? Azok közül a fiatalok közül, kik vezetőállásra vágyanak, hányan tanulmányozták át egy város, megye, vagy általában az ország költségvetését, hogy ennek összeállítását megértse? Gyanítják legalább, milyen a nemz:ti termelés, mennyit költ egy nap alatt az állam a mi az eredmény? Sokoldalú tehetségek kell legyen annak, aki vezető állásra pályázik. Általános műveltségre, praktikus és elméleti felkészültségre van szükség a főleg szakember legyen az illető saját munkakörében. Gigantikus problémák merülnek fel, melyek az összes nemzeti erő felhasználását teszik majd szükségessé. A gyöngék elesnek a harcban azok lába alá, akik acélléptekkel haladnak. A fiatalok, kik megrohamozzák a közélet kaput, szálljanak magukba a vizsgálgat meg: vajon érettek, méltók a alkalmasak-e vezető állások elnyerésére?

VONATON.

— Asszonyom, bánja őnt, ha dohányozna?
— Nem, csak a fület.

Hogy ez az álláspont most még a regáti bíróságok által is elismerté, utalunk a bucureşti-i tábla III. azozata által legutóbb 1936. december 18-án hozott döntésre, melyet egy braşov-i kiskereskedő ügyében hozott. Sőt, ennek az indokolásából kitűnik, hogy a tábla a kisiparos és kiskereskedő fogalma alá tartozónak veszi mindazokat, akik a patenta fixába vannak sorozva, ami által a mi kereskedelmi törvényünk 5-ik paragrafusának keretén még messze túl is megy.

TELI IDILL A VILLAMOSON.

Rém hideg reggel van. Egy ur beszáll a villamosba és leül Mazsolával szembe.

— Jóreggelt, nagyságos ur — köszön neki Mazsola.

— Jó reggelt.
— Hogy telzik lenni, nagyságos ur?
— Köszönöm, megvagyok.
— Hát a kedves nagyságos asszony?
— Köszönöm, az is jól érzi magát.
— Na és az inasát hol tetszett ma hagyni?
— Kérem, nekem nincs inasom.
— Nincs? Akkor legyen szives és tegye maga, be az ajtót.

A betegségyőző mellett működő bíróságok ítélik meg a munkabalesetekből kifolyólag támadt perekben.

Munkabalesetekből származó és életjáradék megítélésére vonatkozó követelések ügyében érdekes dőn ést hozott a semmiféleké. Ezeket a követeléseket nem a rendes bíróságok előtt kell perelni, hanem a betegségyőző pénztár mellett működő vegyes döntőbíróóság előtt, még abban az esetben is, ha a munkás nem a munkásbiztosítót, hanem a munkaadót fogta perbe.

KITÜNŐ TIPP.

Izgatott fiatalember lép be a kávéházba. A társai kíváncsian kérdik, hogy mi baja?

— Képzelték, — mondja — a menyasszonyom visszaadta a jegygyűrűmet és mással jegyez'e el magát. Most megyek és kinyomozom, hol lakik az az ember?

— Talán meg akarod pofosni?

— Dehogy. El akarom neki adni a jegygyűrűt.

Ezek után a jövőre nézve is joggal várhatjuk, hogy bíróságaink eddigi joggyakorlatát a pénzügyminiszteri rendelet ezután sem fogja befolyásolni és az ennek hatása alatt felleendő kihágási jegyzőkönyveket ezután is meg fogják semmisíteni.

Persze a harcot állani kell ebben a kérdésben és nem feladni. A jog és igazság győzelme rendszerint nem hull éret gyümölcsként önkébe, hanem azt legtöbbször kemény küzdelemmel és áldozattal kell kiharcolni.

Fából készült családi házak nagy sikere Csehszlovákiában.

Prágából jelentik: A brünni Lidove Noviny szerint a Kárpát-vidék hatalmas fakitermelésének gazdaságosabb értékesítése érdekében újabban a fából készült családi házak építésére tértek át. A faházakat előzetesen készült vasbeton bordázat alapján 24 óra alatt fel lehet építeni. A vasbeton bordázat kő vagy beton alapra lesz helyezve. Téglák és kövek helyett fa szolgál, mégpedig nem deszkák vagy gerendák, hanem bükkfából készült fakockák, amelyeket nagyban készítenek és impregnálnak, azután a beton-bordázataiba beleillesztenek s egymásba eresztnek, úgyhogy igen szilárd építmény kerül ki belőle; az esetleg mutatkozó közöket kittel töltik ki.

Az ajtókat és ablakokat s a háztetőt szintén nagyban gyártják s azok gyorsan beilleszthetők.

A 10 centiméter vastag fa-fal jobban tartja távol a hideget, s a meleget, mint egy 60 centiméter vastag téglafal.

Egy ilyen családi ház két 4x4 méteres és két 3x3 méteres szobából, egy 3x5 méteres csarnokból, 3x3 méteres konyhából és 10x3 méteres verandából áll s az egésznek ára nem több, mint huszonezer csehszlovák korona.

REFERENCIA.

Vödör Julcsát egy finom uriházba vitte el a helyszőrő.

A nagysága a lorgnonján keresztül alaposan szemügyre vette őt, majd megkérdezte:

- Mondja, fiam, szereti maga a gyerekeket?
- Persze, hogy szeretem, — felelte Julcsa — hiszen nekem is volt kettő.
- Csak volt?
- Igen. Megöltem őket.

Megszüntette a rabattrendszer a cluj-i Dermata-bőrgyár.

A Dermata-bőrgyár a rabatt-rendszert megszüntette és az árakat nettó jegyzi. Feltételeit a következőkben állapítja meg: Azonnali készpénzfizetés mellett 5 százalékos számla keltétől, 15 napon belüli fizetés 3 százalékos, 30 napon belüli fizetés 2 százalékos, 45 napon belül egy százalékos engedményt ad. De-tailkereskedőt nem szolgál ki, csupán a körzeti nagykereskedő számlájára.

NAGYIGENYŰ.

- Procc ur beállit a tanszerüzletbe.
- Alázatos tisztelettel, — hajlongott a segéd — mivel szolgálhatok?
 - Gimnázista fiam részére szeretnék egy földgömböt vásárolni.
 - Kérem alássan, van. És milyen nagyságban tetszik parancsolni?
- Procc ur kidüllesztette a mellét:
- Természetes nagyságban.

900 százalékkal emelkedett az acél ára.

Londonból jelentik: Anglia ócskaacél piacán az árak az utóbbi pár nap alatt mintegy 900 százalékkal emelkedtek. Ezt a példátlan áremelkedést a hadiipar erősebb tevékenységének tulajdonítják. Az utóbbi hónapokban egymillió tonnán felüli ócskaacél szállítottak a kontinensről Angliába. Az ócska acél importja Angliába egyre csökken, mert hasonló okokból kifolyólag a kontinensen is növekszik a szükséglet.

Szerződés jellegével bírnak a szállítványozásokra vonatkozó elszámolások.

A központi bélyegbizottság egyik legutóbb hozott döntése szerint a szállítványozásokra vonatkozó elszámolások szerződés jelleggel bírnak és a szokásos bélyegilletékeken kívül az 1.4 százalékos proporcionális és az egyszázalékos repülőbélyegadó is levonandó utánuk.

KESŐ BANAT.

Pinty és Ponty feleségétől Olaszországba utazik.

Mialatt az asszonyok a fodrásznál ültek, a két cégára betört a muzsamba. Megálltak egy Vénusz-szobor előtt és Pinty rémülten felnyögött:

- Ajajj!
- Mi az? — csodálkozott Ponty.
- Ajajj! — nyögte Pinty — most látom csak, hogy mi, ketten, hogy bebóvultuk magunkat a nővilággal!

Történelmi dokumentumok a zsidó iparosok száz év előtti harcáról a „numerusz klauzus” ellen

Nemes Arad vármegye munkajogot adott a zsidó mesterlegényeknek, mert „senkinek élelem szerzés betsületes módja meg nem gátolható”.

Azért lett Arad iparos város, mert száz év előtt is liberális szellem irányította

Több, mint száz esztendővel ezelőtt is felmerült bizonyos ipari „numerusz clausus” irányzata és ezt az irányzatot Aradon néhány zsidó szabó letlepedése idézte elő. A zsidó szabóiparosok problémájával behatóan foglalkozhatott akkoriban Aradon „mindkét nemű Szabóknak Céhe”, amely 1832-

ben beadványt intézett ennek a kérdésnek rendezése érdekében a főszolgabíróhoz. A több mint száz esztendő óta elsárgult betűi nemcsak Arad ipari múltja, hanem az aradi kisipar története szempontjából is értékes történelmi dokumentum, Szövegét alábbiakban teljes egészében közöljük.

Az arad-i mindkét nemű Szabók Céhe a zsidó legények ellen

„Tekintetes Fő Szolga Biró Ur! Ezen Város környékében zsidóknak napról napra növekedő szaporodások kénszeri bennünket Tisztelt Tekintetes Fő Biró Urhoz olyan alázatos kéréssel folyamodni, méltóztatna mint minden Czéhnek fő Biztosa ez által mi reánk származott keserves sorsunkat meglekinteni és azt Hivatalának a méltóságánál fogva kegyessen orvosolni. Mert ennek előtte csak egynehány esztendővel ezen városban csak két zsidó szabó azon engedelmet nyervén, hogy ki tanult szabó mesterségeket izhessék, már mostan azok a számok tizenháromra nevedek, Békességesen el néztünk mindkét zsidóknak ezen viszálszüket gondolván, hogy ők magok azt fogják szüntetni, de minekutánna szomorúan tapasztalni kénszeritve volnánk, hogy ujonnan készülnének bizonyos Frankl Jakabot és Szeidert itten megházasítani és Szabó Mesterségnek szabad üzését nekik megengedni azon környüllállásból, minthogy ezek idegen országból a Conscriptio alatt volnának és elbatsájtó Levéllel szükkölködnek, alázatosan esedezni bátorlodunk, méltóztatna a Tekintetes Fő Biró Ur mostan hamarjában ténendő házasság kötésüket kegyessen megadályozni és arra őket szorítani hogy honnan léteket is mutassák és elbatsájtó Leveleket Törvényessé, meri különben minthogy nálak semmi Romok, semmi Czéhben való beírás vagy költséget járuló bejelentés nem volna, könnyen megtörténhetne, hogy ilyen beházasítások által a számok hatvanra is szaporodjon.

„Ezen igazságos kérésünket hogy a Tekintetes Fő Biró Ur pártolni fog méltóztatni, annál is inkább bátorlodunk reményleni, minthogy a Nemes Vármegye részéről már is azon kegyes rendelés meg volna téve, hogy ezen Város környékéről minden idegen országi zsidók és kivül olyanok, a melyek elbatsájtó Levél nélkül vagyunk, kiküldessenek — akik is egyébért legmélyebb tisztelettel maradunk

„A Tisztelt Tekintetes Fő Biró Urnak alázatos Szolgái Arad, mindkét nemű Szabóknak Céhe általjában”

A VÁRMEGYE EMBERSEGES DÖNTÉSE

Nyilván ennek a mozgalomnak hatása alatt történt, hogy az aradi zsidó szabók beadvánnyal fordultak a megye vezetőségéhez, amelyől mestersegük folytatásának biztosítását kérték és annak tisztázását, hogy milyen körülmények között tarthatnak zsidó segédek. Erre a beadványra Aradmegye közgyűlése válaszolt és végzésben megértő és mélységesen emberi felfogásról tett tanúságot.

A határozatot a megye az 1833-as esztendő elején hozta és annak szövege a következő:

„1833-ik Januárius 17-ikén Aradon tartott közgyűlés alkalmával,

„Lk. 109. sz. a Az Aradi Zsidó Szabók a végett terjesztik kérelmeket: hogy mivel mult esztendői Lk. 1823. Sz. a. költ Megyei Végzés, melyben Mesterségük Üzésére a Szabadság megadatott, a legények tartása iránt való Szabadságot világosan meg nem határozná és ezen okból Zsidó Legények tartásában gátolhatnának, kéri ezen végzést megújítani és Legények iránt a Határozást világosan kiadatni.

Végeztetett.”

„E folyamodás érdemében fenálló felsőbbi Rendelések értelménél, de azon természetes igaznál is: hogy senkinek élelem szerzés betsületes módja meg nem gátolható: a folyamodó Aradi Zsidó Szabóknak Zsidó legényekkel, ebeli mesterségüknek Szabad Üzésére engedelm adatik.

„Jegyzőkönyvből kiirta Jakabos Benjámin megyei kiadó.”

A megye végzése tehát tisztázta az aradi zsidó szabóiparosok zsidó legénytartási jogát azon az egyszerű és emberi alapon, hogy „senkinek élelem szerzés betsületes módja meg nem gátolható”.

Az aradi zsidóságnak az iparosodásért, az ipari pályákon való elhelyezkedésért folytatott küzdelme azonban ezzel a végzéssel nem ért véget. Tudvalevőleg 1840-ben foglalkozott a magyar országgyűlés a zsidók polgárjogával, de az ipari pályákon való érvényesülést az akkor hozott törvény sem oldotta meg. Ez késztette 1847-ben Steinhardt Jakab aradi főrabbit, hogy terjedelmes felirattal forduljon Arad vármegyéhez, rámutatva azokra az akadályokra, amelyek miatt a zsidó ifjak — bár minden jószándék meg van bennük — nem mehetnek ipari pályákra. Ebben a ritka érdekességű emlékiratban — amelynek szövegét egész terjedelmében közlő pár év előtt egyik ünnepl számában „Az Iparos”, — a főrabbi számos gyakorlati jelentőségű javaslatot tett annak érdekében, hogy könnyítsék meg a zsidó ifjak ipari pályákon való elhelyezkedését.

Molnár Tibor.

SZEP CSALAD.

- Kik lesznek nálad teén?
- Szük családi körben leszünk. Volt férjem jón el új feleségével, lednyaim barátaikkal és vőlegényem első feleségével.

Szalagfűrészek eladók

egy Kirchner gyártmányu, 105 cm. kerékátmérővel, rönkvágásra is alkalmas és egy kisebb belföldi gyártmányu, olcsó áron megkapható.

Erdeklődni:

REINHART FÜLÖP bútorgyár

ARAD, Str. Horia 2. szám.

Jogesetek a kisipar köréből

Milyen adóval róható meg az építőiparos?

Elsősorban kereseti adóval róvándó meg az építész, mert az a szakma csak akkor tartozik kereskedelmi adót fizetni, ha mint építési vállalkozó külön kereskedelmi jövedelmet is élvez.

A cluj-i ítélőtábla Fisc. 1061-1936. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő diplomás építész megfelelő adóvallomást tett, de az adófelelősségi bizottság ezt az adóvallomást nem vette tudomásul, mert az építész jövedelmét nem annak foglalkozásánál vetette ki, hanem kereskedelmi jövedelemnek minősítve állapította meg azt. A felelősségi bizottság arra az álláspontra helyezkedett ugyanis, hogy az adóalany építési vállalkozással foglalkozik, tehát jövedelme kereskedelmi természetű.

Az adófelelősségi bizottság határozata ellen az adóalany az adótvény 48-ik és 50-ik szakaszainak megsértése címén felülvizsgálatot kért. Előadta, hogy a felelősségi bizottság egyoldalúan állapította meg adóját és elmulasztotta bizonyítani ékkel alátámasztani, hogy a sérelmet szenvedett adóalany kifejezetten ipari munkát jelentő építési munkákkal foglalkozik-e, amely esetben csak kereseti adóval róható meg, vagy építési vállalkozó is, amely esetben leha ősege nyílik arra, hogy kereskedelmi jövedelemre is szert tegyen. Nem mutat rá a határozat, hogy a kritikus költségvetési évben az adóalany mely épületek felépítését vállalta mint vállalkozó és milyen épületeket épített mint építészeti szakember. Már pedig ez nagyon fontos lett volna az adó megállapításánál, mert az olyan vállalkozásokat, amelyek: mint vállalkozó foglalkozott, indokoltan róhatják meg kereskedelmi adóval, de ugyanakkor az építészeti szakma révén élvezett jövedelem kereseti (ipari) adó alá esik.

Az illetékes cluj-i ítélőtábla helyt adott a felülvizsgálati kérelemnek és utasította a felelősségi bizottságot, járjon el a törvény 48-ik és 50-ik szakaszai szerint, vagyis állapítsa meg, hogy a fentiekben szereplő építésznek évi jövedelméből mennyi minősíthető kereseti és mennyi vállalkozási jövedelemnek. Törvényes adókövetés ugyanis csak ilyen alapon történhet.

A fenti elvi döntvényhez a következő megjegyzéseket fűzzük: Általában minden építőiparos kereseti adó alá esik, de hogyha iparán kívül mint vállalkozó is szerepel, vállalkozási természetének megfelelően kereskedelmi adóval is meg róható. Természetesen, hogy mivel kétféle jövedelméről van szó, ez csak úgy történhetik meg, hogyha megállapítják az arra illetékesek, hogy évi jövedelméből mennyi minősíthető ipari és mennyi kereskedelmi jövedelemnek. Ha egy építész egy ház felépítését munkadíjjal együtt mint vállalkozó vállalja és végzi, kereskedelmi adóval róvándó meg, de emellett még nagyszámu tervezést is vállalhat az építőiparos, vagy munkaellenőrzést, mely esetben ez az utóbbi két jövedelem-fajta tipikusan ipari jellegű és az kereseti adó alá esik.

Akkor is köteles nyugdíjat folyósítani a társadalombiztosító, hogyha a tagságra köteles balesetet szenvedett munkás nem volt tagja a betegsegélyzőnek.

A legfőbb semmitőszék harmadik tagozatának 2047 —1934. számú elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő munkás halálos baleset következtében meghalt. A halál hírére a munkaadó halálhírtől folytán megindult bünygyi eljárás folyamán megállapított, hogy

a balesetet nem a munkaadó hibája, hanem a munkás vigyázatlansága idézte elő.

A néhai munkás örökösei ennek ellenére úgy a munkaadó mint a társadalombiztosító pénztár ellen kártérítést pert indítottak. Előadák, hogy az eset az 1907-ik évi régi törvény hatálya alatt történt. Azon az apon kérték kártérítést, hogy

mivel a balesetet szenvedett munkást munkaadója nem vette fel tagul a társadalombiztosítóba, még az esetben is személy szerint felel a szenvedett kárért, ha a baleset nem az ő hibája folytán történt.

Ismét Gyüre Lajost választották meg Satumaré-n a csizmadia ipartársulat elnökévé

A satumarei Csizmadia Ipartársulat szombaton tartotta rendes évi közgyűlését a társulat székházának nagytermében.

A közgyűlést Gyüre Lajos elnök vezette, aki megnyitójában ismertette a társulat múlt évi működésének eredményét.

A felolvasott társulat jelentését, a zárszámadásokat, a vagyonmérleget és a számvizsgálók jelentését a közgyűlés tudomásul vette és a tisztikar részére a felmentvényt egyhangulag megadta.

A közgyűlés elhatározta, hogy az iparképesítési törvény rendelkezései alapján megszervezendő újabb iparrendelvények kiváltásánál az ipartársulat hathatós támogatásban fogja részesíteni tagjait. Ezzel a támogatással — az ősi célnak megfelelően — az iparfejlesztés céljait kívánja szolgálni a társulat.

A választások rendjén három évre a következőket választották meg a társulat tisztviselőivé.

Elnök Gyüre Lajos.

Alelnök: Gábor László. Az eddigi alelnök: Botka Gyula, aki tizennyolc évig viselte ezt a tisztviséget, megrendült egészségi állapotára hivatkozással lemondott tisztéről. A közgyűlés érdemeit jegyzőkönyvben öröközte meg.

Jegyző: Szepesi János. Pénztáros: Forgó István. Számvizsgálók: Mihálik József, Mándi Sándor és Kazamér Lajos.

Választmányi tagok: Gyüre Sándor, Mónus Károly, Harkácsi Lajos, Harkácsi József, Bartha Lajos, Szepesi József, Seres Pál és Vegh Károly. Választmányi póttagok: Benedek Károly, Fehér Lajos, Borsodi Bálin, Bokros Áron, Bakos József, Kocsis József, Oláh György és Lath Lajos.

Közgyűlés után az ipartársulat tagjai barátságos vacsorán vettek részt, amelyen az iparos társadalom vezetői is megjelentek és számos értékes felkészítő hangzott el.

A hazai iparosság is részt vesz a párisi világkiállításon

Matei Moga oradeai munkakamarai elnök, most érkezett haza Bucurestiből, ahol több fontos iparos ügyet tárgyaltak meg. Bucuresti utjának eredményéről Matei Moga a következőket mondta egyik helyi lap munkatársának:

— Több igen fontos iparos probléma megvitatása után a kereskedelmi és ipartügyi minisztériumban kértek a munkakamarák fővárosban időző kiküldöttjeit. Arról volt szó, hogy az idén Párisban megrendezendő világkiállításon részt vesznek a romániai kisiparosok is a részükre fentartott pavilonban. A széri által legszebbnek és legpraktikusabbnak ítélt készítmények gazdái ösztöndíjban részesülnek.

Minden munkakamara köréhez tartozó, így az oradeai kisiparosok is, akik részt öhajtanak venni a világkiállításon, a hó 31-ig bezárólag jelentkezhetnek a munkakamaráknál.

Bucurestti utam másik jelentős eseménye — mondta Moga Matei — az, hogy Calciu, az Unione elnöke vezetésével delegáció kereste fel Anghelescu kultuszminisztert, aki megígérte, hogy a rendelkezésre álló kulturális alapból megillető részt juttat a kisiparosok számára. Egyébként a napokban összehívom az összes iparos tagozatokat és népes gyűlés keretében kívánom ismertetni velük fővárosi utam rájuk vonatkozó eredményét.

Be kell jelenteni a nyugdíjalapokat a társadalombiztosító központjának.

A társadalombiztosítási törvény 125-ik szakasza intézkedik a vállalatok nyugdíjalapjainak létesítéséről és működéséről. A törvényszakasz alkalmazására a kiküldött bizottság munkáját befejezte. A vállalatok a létező nyugdíjalapjaikat 1937. február 27-ig be kell jelenteni a társadalombiztosító központi pénztárhoz abban a formában, ahogy ezeket mérlegeikben szerepeltetik. Az új rendelkezéseknek megfelelő nyugdíjalap a szervezésére 1938. április 1-ig szabták meg a határidőt.

INDOKOLT AGGODALOM.

Adalékok a pesti orvosnyomorkos.

Egy pesti orvos siet az utcán és találkozik egy barátjával, aki megkérdesi:

— Hová sietesz?

— Ejnye beteghez hívtak.

— Na, nem lesz az olyan sürgős, gyere be ebbe a vendéglőbe, egy pohár sörré.

— Nagyon szívesen mennék, de nem merek.

— Miért?

— Félek, hogy a beteg közben meggyógyul.

A betegsegélyző pénztárral szemben arra az álláspontra helyezkedtek az elhunyt munkás örökösei, hogy

a pénztár minden körülmények között köteles a baleset után járó nyugdíjat fizetni, mert erre a törvény kötelezi.

Külön elbírálás tárgya, hogy a balesetbiztosító pénztárnak azon a címen, hogy a munkás bejelentésének elmulasztása által szabálytalanságot követett el, jogában áll a munkaadóval szemben viszontkártérítéssel élni.

Ennek a kártérítésnek esetleges sikertelensége azonban nem mentesíti a pénztárt a fent említett fizetési kötelezettség alól.

Az illetékes törvényszék elutasította a munkás örököseinek keresetét. Felelősségi folyamán a tábla azonban részben helyt adott annak. Az elhunyt munkás fizetésének 20 százalékát, havi 480 lej járulékot ítélt meg a munkásbiztosító pénztár terhére az elhunyt levegőének és mint az elhunyt fizetése fizem-

VERA EXKUZÁLTA MAGÁT.

Évike kilenc éves, a harmadik érembe jár és édesanyja jóvoltából minden születésnapján ugyan-át ad barátjának számára.

Idén már a születésnapja előtt két héttel összehívotta a meghívandók névsorát és ellenmondást nem tűrő hangon jelentette ki az édesanyjának:

— Verót pedig nem hívom meg!

— Miért nem?

— Mert ő se hívott meg engem az ő születésnapjára. Csak hogy én még külön is megbosszúlok magam, mert nemcsak, hogy nem hív meg, hanem még csak nem is fogom exkuzálni magam.

— Hát a Vera exkuzálta magát?

— Persze. Azt mondta, hogy azért nem hív meg, mert utál.

Módosítják a repülőbéllyegtörvényt.

Az április 1-én kezdődő új költségvetési évvel kapcsolatban a jelenlegi aviaikái bélyegtörvényt a kormány módosítani szándékozik. A módosítás legfontosabb intézkedését az képezi, hogy az aviaikái a bevételének kezelését a jövőben nem a katonai hatóságok, hanem a pénzügyi közegek fogják intézni. A kormány ígéretet tett arra nézve, hogy a módosításnál a törvény jelenlegi hiányait pótolni fogják.

öt százezékát, havi 360 lej állapított meg ugyancsak a pénztár terhére a kiskorú gyermekek javára.

A pénztár által beadott felülvizsgálati kérelem alapján végső fokon a legfőbb semmitőszék foglalkozott a bonyolult kártérítési ügygel. Megállapította a legfőbb semmitőszék, hogy a táblai ítélet helyes, mert

az alkalmazott a munkába lépés időpontjától kezdve kötelezőleg tagja a társadalombiztosító pénztárnak.

Az a körülmény, hogy a munkaadó ezt a tényt csak a baleset bekövetkezése után jelentette be a társadalombiztosító illetékes szervének, nem mentesíti a pénztárt fenti törvényes kötelezése tege alól.

Megállapított a semmitőszék azt is, hogy a vonatkozó törvény értelmében a munkásbiztosítónak visszükve elősi joga van a munkaadóval szemben, a ki ellen jogában áll kártérítési eljárást is folyamatba tétetni. A keresetnek tehát az 1907-ik évi törvény értelmében e részben is törvényes alapja volt, miért is a társadalombiztosító kérelme elutasított.

Idén is kitűnően sikerült az arad-i sütőiparosok bálja

Az idei bálj idénynek kétségtelenül leghangnatosabb táncmulatása volt az arad-i Sütőiparosok Szindikátusának bálja, amely vasárnap folyt le az Iparos Otthonban. Az izlésesen feldisztított teremben már a kora esti órákban gyűlt össze az eökelő közönség, amelynek soraiban nemcsak az aradi, hanem a környékbeli, sőt a timişoara-i sütőiparosok vezette egyéniségeit is láthattuk. A hagyományos sikerek fénye és ragyogása ezúttal sem maradt el, a megjelenők remek hangulatban szórakoztak. Vidám cigány- és jazz zenekar hangjai mellett táncoltak a párok, akik ezt az intímhangulatú táncmulatást legkedvesebb élményeik közé könyvegették el. A rendezőség soraiban Takács István, Nihammer Péter, Stoica Radu, Raun János, Stefanovics Klement, Rétfalvy Adolf, Weisz Siegfried, Weisz László, Weisz Sándor, Mészáros György, Fischer József, Kárpáti Béla, Kristyórá Gábor, Cristescu Mihail, Schwarzenberg Dezső és mások fejtették ki szorgalmas tevékenységüket. Kedves meglepetésben részesült a figyelmes rendezőség a közönséget, ugyanis éjfélt követően friss süteményt osztottak ki a vendégek között. Mindent egybevetve, a sütőiparosok táncmulatása az öszinte siker és a nagyszerű hangulat jegyében zajlott le. A hajnali órákban még vígan ropták a

ANNAK CSAK ÖRÜLHET.
Az autóbuz nagyot zökken és egyik utas rálép a másiknak a lábára.
— De kérem, — méltatlankodik a másik — nem tud vigyázni, pont a tyukszememre lépett.
— Annak csak örüljön.
— Miért örüljek?
— Mert ahova én lépek, ott többé nem nő semmi.

CONVOCARE.
Sindicatul Industriaşilor Căruţaşi din Arad
tine la 24 Ianuarie 1937, orele 10 a. m. în sala Căminului Industriaşilor din Arad, Str. Brătianu No. 18.
adunarea generală ordinară anuală
la care cu onoare invităm membrii.
Preşedintele.
Ordinea de zi:
1. Deschiderea prezidenală.
2. Darea de seamă a casierului şi a cenzorilor, aprobarea Bilanşului şi acordarea descărcării.
3. Aprobarea bugetului anului în curs.
4. Propuneri.

MEGHIVÓ.
Az Arad-i Kocsigyártómesterek Szindikátusa 1937. január hó 24-én, d. e. 10 órákor tartja meg
rendes évi közgyűlését
az Arad-i Iparos Otthon (Str. Brătianu 18.) helyiségében, amelyre a tagokat tisztelettel meghívjuk
Elnökség.
Napirend:
1. Elnöki megnyitó.
2. Pénztárnok és ellenőrök jelentése, a zárszámadások jóváhagyása és a felmentvény megadása.
3. Folyó évi költségvetés jóváhagyása.
4. Indítványok.

JANUÁR

30

Aradi Iparos Bál

Megvalósulás előtt a kisipar állami kölcsöne

Egymilliárd lei lesz az országos kisipari hitelintézet alaptőkéje. — A vámmentesen behozott áruk után szedett egy százalékos illeték alapját is a kisipari hitelintézet tőkéjéhez csatolják.

Nemzetiségi és valláskülönbség nélkül vehetik igénybe román állampolgárságu kisiparosok az állami iparosbank kölcsönét

A munkakamarák szövetsége a fővárosban nagyfontosságú ülést tartott, amelyen Arad-ról Mogoşu Victor, munkakamarai elnök és Feier Stefan, a kisiparosok megbízottja vett részt. Az értekezleten — amelyet Caiu, a munkakamarai unió elnöke vezetett le — a kisipari hitelintézet felállításának két-százötven fontos kérdéséről tárgyaltak meg. Már régebbi terve a kormány, hogy a kisiparosok helyzetének fellendítése céljából kisipari hitelintézetet létesít. Erre vonatkozólag már törvényjavaslatot is dolgoztak ki, amelynek főbb pontjai a következők:

Az újonnan felállítandó intézmény tőkéje egy milliárd lei lesz. Ennek bizonyos hányadát a Banca Natională, a Credit Industrial, a központi munkabiztosító és a kisiparosok szövetsége veszik át. Mogoşu Victor munkakamarai elnök munkatársunk előtt ismertette az intézmény fontosságát, egyben közzétette, hogy a legkövetkező időben belüli értekezletre hívja össze az arad-i kisiparosokat. Ismerte el majd a következő gyűlésen a hangszókat, egyben felhívja az iparosok figyelmét az új intézmény előnyére. A javaslat szerint a kisipari hitelintézet tőkéjét

alkotja az ugynevezett ipari alap is, amely a vámmentesen importált áruk után fizetett egyszázalékos illetékből áll. A javaslat szerint az állam tíz éven át minden évben ötvenmillió lei-vel fog hozzájárulni a kisipari hitelintézet tőkeemeléséhez. A bank csak román állampolgárságu kisiparosoknak nyújt kölcsönt — mondotta Mogoşu Victor elnök — természetesen nemzetiségi és valláskülönbség nélkül vehetik igénybe a kisiparosok a kölcsönt. Kétféle kölcsönt nyújt az intézmény: az ugynevezett termelési hitel, amelynek lejárata 3—12 hónap, valamint investációs kölcsönt, amelynek a lejárati idő 1—5 év. A hosszulejáratú kölcsönöket első helyen táblázzák be. A kölcsönök kamatai és költségei a mindenkori bankkamatlábát három és félészázalékkal nem haladhatja meg. Természetesen, hogy a jó részt tőke hiányával küzdő kisiparosság hamarosan megérzi a hitelintézet előnyös hatását, főleg nagyobb munkák vállalásánál, amikor a munka elvégzéséhez szükséges összeg nem áll rendelkezésre, így a kisiparosok csoportosan vehetik igénybe a kölcsönt.

Háromezer tanonc ősz óta hiába várja a timişoara-i tanonciskola megnyitását

Folyik a vita a munkügyi minisztérium és Timişoara városa között, hogy a két fórum közül melyiket terhel a tanonciskola fentartása és a timişoara-i tanonccsktatás két szék között a pad alá került.

1923-ban követték el a hibát...

A timişoara-i „Déli Hirdap” egyik közelmúltban megjelent száma vezető helyen írja:

Az új ipartörvény értelmében, amely a múlt esztendő április elsején lépett életbe, minden iparosnak szakmai képesítéssel kell rendelkeznie. A törvény az ipari és kereskedelmi tanoncok részére az eddigigélt szigorubban előírja a tanonciskola látogatását a megkövetelt tőlük a három évi végzettséget. A tanonciskola végzettsége felmenti őket a külön képesítési vizsga alól, ha majd a jövőben önállósítani kívánják magukat.

Ebből átható tehát, hogy a tanoncok életében milyen fontos az, hogy az inasiskolát látogassák. Azonban hogyan látogassák az inasiskolát, ha az nem létezik? Ezt kérde Timişoara-n körülbelül háromezer inas szülője. És hozzá eszik a második kérdést is nyomban: mikor is nyílik meg a mos ani 1936—37. évi iskolai évben — amelynek fele már eltelt — a tanoncok iskolája?

Az egész országban mindenütt működnek a tanonciskolák, csak Timişoara-n nem. És pedig azért nem, mert

a város és a munkügyi minisztérium nem tudnak megegyezni arra vonatkozólag, hogy melyikük tartsa fenn azokat.

A város az évi költségvetésébe felvette ugyan erre a célra egymillió leit, később azonban beleegyezett abba, hogy a belügyminiszter ezt a tétet, más egyébbel együtt, takarékosági okokra való hivatkozással törölje. Annál is inkább beenyugodott a város a törlésbe, mert más városokban az inasiskolákat a munkügyi minisztérium tartja fenn és a város remélte, hogy — miután az előző esztendőben erre ígéretet kapott — a minisztérium végre átveszi a tanonciskolát. Ez azonban nem történt meg, sőt, a minisztérium azon az állásponton van, hogy csak gondoskodjék a város továbbra is ezekről az iskolákról.

Az igazság kedvéért meg kell állapítani azt is, hogy a minisztérium magatartása nem mondható indokolatlannak. A miniszter most azért nem hajlandó támogatást nyújtani az inasiskolák fenntartásához, mert azt egy ízben már elutasították. Furcsának hangzik, de így van. Hivatalos adatokkal megállapítható, hogy a minisztérium még 1923-ban félmillió szubvenciót adott a városnak az inasiskolák céljaira azzal, hogy ezt az összeget évente rendszeresen hajlandó megadni. Azonban

a város akkori vezetősége visszautasította a felajánlott összeget azzal, hogy Timişoara város az inasiskolákat kívülről jövő minden segítség nélkül, önmaga is fenttarthatja.

Hát ha a város tizennégy esztendő előtt olyan gavallérosan viselkedett, akkor miért nem állja vállát kötelezettségé, és miért nem gondoskodik most is a tanonciskolák fentartásáról?

Amíg viszont a város és a munkügyi minisztérium vitalkozik, addig inasiskola nincsen.

A két veszekedő fél között a harmadik, az inas, pillana nyílag örül, mert nem kell iskolába járnia, bedül harmadiknak a mester is, mert inasát hetenként nem kell három napon át nélkülöznie.

Később azonban a felszabadult inas keservesen fog jajgatni, ha ezt a mostani tanévet elvesztette és majd nem tudja magát önállósítani.

Az inasiskolai igazgatók és tanárok már hajlandók lettek volna a tanítást megkezdeni és az inasiskolát megnyitni abban a reményben, hogy a két veszekedő fél majd csak megegyezik egymással. Meg is tették az erre vonatkozó előkészületeket, sőt a beírási listák is megkezdtek. Azonban mi történt? A város szolgái megjelentek azokban a tantermekben, amelyekben az inasiskolai előadásokat tartani szokták és kicsavarták foglalatáikból a villanykörtéket, hogy ne lehessen világítani. Ezekben a termekben az igazgatók utasítására be is fűtöttek az első előadásokra, azonban a városi szolgák a kályhákban égő tüzet eloltották, sőt még az ablakokat is kinyitották. Tette ezt a város azért, nehogy a dolognak az a látszata legyen, mintha az inasiskolai előadások tudtával és hozzájárulásával kezdődtek volna és ezen az apon nyakába szózzák a fenntartási költségeket. Ehelyett a város újból felírt a munkügyi miniszterhez, aki felszólított, hogy a tanonciskolák megnyitására végre tegye meg a szükséges pénzügyi intézkedéseket.

Timişoara-n kétezeröt száz ipari, háromszáz kereskedelmi és kétszáz női inas várja az iskolai év megnyitását. Más években a mestereket súlyosan megbüntetik, hanem gondoskodnak arról, hogy inasiskolába járjanak. Most kit kellene büntetéssel sújtani, amiért háromezer inas fő év óta nem jár iskolába? Ki felel a háromezer inasnak a jövőjéért?

Kimutatások lavinája terheli a gazdasági életet

A „Temesvári Hírlap” írja:

Akárhova megyünk, iparvállalatokhoz, bankokhoz, kereskedőkhöz, a tulajdonos, vagy a könyvelő rettenetesen el van foglalva egy kék színű űrlap kitöltésével, amelynek hihetetlenül sok rovata van és amelyeket mind lekiismeretesen ki kell tölteni. Ez az a bizonyos kimutatás, melyet január 31-ig kell benyújtani a román elem alkalmazásáról szóló törvény végrehajtási utasításának rendelkezése alapján. Valószínű, vagy téves adatok feltüntetése drákói büntetéssel jár, miért is mindenki saját érdekében jól teszi, ha a kimutatást a legnagyobb lelkiismeretességgel készíti el.

Néhány nap múlva Timişoara-n a Diaconovici Loga-köruton, ahol a VIII. számú iparfelügyelőség székel, valóságos papírhegyek tornyosulnak, hiszen nem kevesebb, mint 6000 kimutatásnak és a hozzácsatolt különféle okmányoknak érkezését várják. Műtán egy vállalatnak átlag 10 alkalmazottja van, a 6000 kimutatás 60.000 ipari, kereskedelmi alkalmazott adatait tünteti fel.

Fel kell tételeznünk, hogy a kimutatásokat a vállalatokkal nem azért készítetik el, hogy egy kimutatással több legyen, hanem azok adatait illetékes helyen lekiismeretesen ellenőrzik. Ez az ellenőrzés, értesülésünk szerint, meg is történik, de már most is az a helyzet, hogy az ipari felügyelőségek személyzete nem elegendő, hogy ezt a feladatot elvégezze. Új tisztviselőket kell munkába állítani és még így is alig remélhető, hogy a 60.000 alkalmazott helyzetének felülvizsgálása Timişoara-n egy évnél rövidebb idő alatt megtörténhessen. De akkor már itt van a következő év, a következő kimutatás és az egész elől kezdődik...

Elvben senkinek sem lehet kifogása az ellen, hogy a hatóságok az egyes vállalatok alkalmazottainak jogi helyzete iránt érdeklődik, viszont úgy gondoljuk, hogy azt az érdeklődést, mely a gyakorlatban újabb és újabb kimutatások bekérésében nyilvánkozik meg, racionalizálni kellene. Az iparos és kereskedő ma legdrágább idejét azzal tölti, hogy kimutatásokat készít, hol a betegségyógyász, hol az adóhivatal, hol a pénzügyigazgatóság, hol pedig egyik vagy másik minisztérium, esetleg minden egyes minisztérium többféle osztálya részére. Minden kimutatás

végéredményben ugyanazon adatokat tartalmazza, de mindeniket külön-külön kell készíteni, mert minden egyes hatóság a megváltoztathatatlanságát követeli más-más csoportosításban követeli be.

Elismerjük, hogy a kimutatások rengetegének elkészítése nemzeti gazdasági szempontból bizonyos hasznot jelent. Lényeges mértékben növekedik az ország papírfogyasztása és ezzel a papírkartell haszná; erősebb foglalkoztatást nyernek azok a nyom-

dák, melyek az űrlapokat készítik, a kimutatások az egész országban sok ember foglalkoztatását jelentik és a kimutatások ellenőrzésével ezer és ezer állami tisztviselő nyert munkát és kenyeret. De ez alkalommal bátrak vagyunk azt a kérdést felvetni, nem volna-e sokkal célszerűbb, a kimutatás elkészítésére és ellenőrzésére fordított szisztematikus munkát termékegyéb célok szolgálatába állítani?

Ha már feltétlenül szükség van kimutatásokra, igyekezzenek az illetékes hatóságok bizonyos rendet és rendszert teremteni. Szép és hasznos dolog a kimutatás és annak ellenőrzése, de öncéljá még sem szabad válnia...

60 százalékos lesz a legkisebb kényszeregyezségi kvóta

Bucureşti-i jelentés szerint a kényszeregyezés rendezéséről szóló törvény módosításának ügyével foglalkozó bizottság ülést tartott a pénzügyminisztériumban és részletesen tanulmányozta a régi törvény módosítandó szakaszait, amelyeket a jelenlegi gazdasági helyzetnek megfelelően kívának átalakítani. A törvény intézkedéseinek hathatósabbá tétele érdekében, — kiszivárgott hírek szerint, — elhatározták, hogy a jövőben a kényszeregyezségi kérelmek első feltételeként az a követelményt írják elő, hogy

a kérelmező vállalon kötelezettséget tartozásainak legalább 60 százalékos kiegyenlítésére.

Ugyancsak kötelezettséget kell vállalnia a kényszeregyezségi kérelmezőnek arra is, hogy az egyezség kihirdetésétől számított hat hónapon belül kifizeti az esedékesség első részletét. Ez a két feltétel alapvető követelménye lesz a jövőben minden kényszeregyezségi kérelemnek és szó sem lehet a kérelmező teljesítéséről, ha a kén-

vényben az egyezkedő fél nem jelenti be, hogy legalább 60 százalékos egyezséget ajánl és hogy az első részletet a kényszeregyezés létrejötté után

legkésőbb hat hónappal kiegyenlíti. Amennyiben a hat hónapos határidőt a kényszeregyezés kérelmezője elmulasztaná betartani és nem teljesítené vállalt kötelezettségét a megállapított időpontban, úgy megszünik a kényszeregyezés, csődöt nyitnak a fél ellen és a törvény szigorával járnak el vele szemben. A bizottság ülésén megtárgyalták azt is, hogy milyen teljesítési időt irjanak elő kényszeregyezések esetére. A vélemények megoszlottak, mert egyesek hároméves teljesítési időt, mások ötéztendőt javasoltak. E tekintetben nem jött létre határozat, azonban arra nézve döntöttek, hogy a fizetéseknek vagy fél évenként, vagy évenként kell megtörténniük. A módosító javaslat elkészítésének munkálatai most már megszakítás nélkül folynak és előreláthatólag teljes egészében elkészül a törvény módosításának tervezete.

Milyen kimutatásokat kell az adófizetőknek január hónapban benyújtani

Mivel a nagyszámú és nagymértékben változatos adó, illetve illetékügyi rendeletek rengetegében meglehetősen nehéz a tájékozódás, úgy gondoljuk, szolgálóit teszünk lapunk olvasóinak, ha alábbiakban pontokba foglalva leközzöljük, hogy a jelenleg érvényben levő pénzügyi törvények értelmében milyen kimutatásokat nyújtandók be az adóalanyok részéről e hó folyamán:

1) A szabadfoglalkozást űzők és azon iparosok,

illetve kereskedők adóvallomása, akik nem tartoznak a patenta fixa csoportjába.

2) Azok az iparosok és kereskedők, akik a múlt év folyamán önállósították magukat és csak ideiglenesen vetették ki reájuk az adót. Ezek az adóalanyok ugyanis, bár ideiglenes kiróvás szerint fizették adójukat, a patenta fixa alapján minősültek, miért is az illetékes pénzügyigazgatósághoz beadandó kérvényükben kérniük kell a patenta fixába való végleges beosztásukat. Kérvényükben elő kell adniuk, hogy beadványuknak az osztályozási bizottsághoz való beterjesztését kérik.

3) Akikre nézve év végén a patenta fixa lejárt, helyesen teszik, ha adóvallomásukat már most megteszik és a jövőre is a patenta fixába való beosztásukat kérik. Az adóév március 31-én fejeződik be.

4) Azok a mezőgazdák, akik a múlt évben jég, vagy vízkár folytán termésüket részben, vagy egészen elvesztették, szintén beadványt tartoznak kárukról benyújtani, amennyiben káruk biztosítás útján nem térült meg.

5) Az autótulajdonosok kötelesek az illetékes adóhivatalnál (Perceptia) a tulajdonukban lévő gépi járművekre vonatkozó adatokat beadni az 1933 április hó 1-én kelt törvény rendelkezése szerint.

6) Az ingatlan, valamint szállodatulajdonosok, akik ingatlanuk albérléssel adásával foglalkoznak, adójuk megállapítása végett szintén vallomást tenni tartoznak.

A harmadik pont kivételével a fent felsorolt valamennyi esetben e hó 31-ig kell a vallomást benyújtani.

Dr. K. S.

UGY KELL MAGÁNAK.

Egy ur bemegy egy péküzletbe és megkérde:

— Van párnasopos kenyere?

— Van, kérem.

— Ugy kell magának, minak emelte fel megint az árakat?

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

Az ideai farsang frizuradiatja: a rollni...

Múlt vasárnap délután a budapesti Vigadó nagytermének parkettjén nem ifjú párok ropták a fox-trotot, hanem magas dobogón negyven fodorásztűkör trónolt katonás glóriában. A tükrök előtt egy-egy jóképű fiatal hölgy. A modell. Nemzetközi és jubileumi fésülködő versenyt rendezett a budapesti női fodorászok ipartestülete. A külföldi versenyzők legtöbbje modelljét is magával hozta, mert igazán művészi frizurát alkotni csak ismert fején, illetve hajon lehet. A pesti versenyzők modelljei pedig többnyire a törzsvendégek sorából kerültek ki. A bálás törzsvendég már hónapokkal előbb megígérte kedvenc fodorászának, hogy a januári fésülködőversenyre fejét szíveségből át fogja engedni. Majd nem mindegyik modellnek világos-bronz a haja.

Körülöttek hullámozó nézőközönség. Hölgyfodorász tulajok, tulajnok és segédek, de igen sok manikűrös kisasszony is eljött az üzletből drukkolni.

Most tüneményes pillanat következik. A hölgyfodorászok egyesületének elnöke fellép a dobogóra és harsány hangon hirdeti:

— Következik a nemzetközi modern vízshullámos estélyi frizurafésülési verseny. Időtartam harminc perc. Frizurák fantázia nélkül. A modelleken semmilyen festést, sminkelést eszközölni nem szabad. Vigyázzni, rajta, los!

A sarokban leselkedő cigánybanda rázendít és

megkezdődik a verseny. Lázasan dolgoznak a versenyzők, az izgalom óriási. Nem is csoda, hiszen óriási a rizikó is. Huszonöt pengő nevezési díjat kellett leszurkolni minden segédnek, mielőtt versenyezni engedték. De a díjak is csábítóak: a helyezett arany-, ezüst- és bronzérmeket, továbbá száz pengőig terjedő tiszteletdíjakat kapnak.

A harminc perc letelt, az elnök erősen csenget, abba kell hagyni.

A modellek felállnak, végigvonulnak a termen, be a zsűriző helyiségbe. A zsűri még nem döntött, de a felvonuló frizurák alapján a szakértők máris megállapítják, hogy

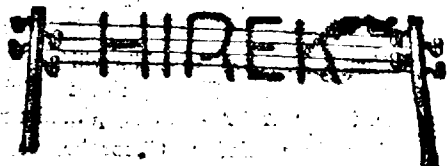
az ideál tőli divatos frizura az egészen rövid haj.

A lokálnak befelleget, ezzel szemben az ideál farsang nagy divatja a rollni lesz. Az uralkodó hajdila azin pedig az innocencia-szőke és bronz lesz.

— Jaj, de gyönyörű... jaj de remek... —

hangzik innen is, onnan is az elragadtatás és valóban el kell ismerni, hogy ezek már nem is frizurák, hanem valóságos haj-kötemények.

Férfiszemmel nézve pedig le kell szögezni, hogy az ilyen szép frizura talán már túlzás is. Olyan gyönyörű ugyanis, hogy ha esetleg rákerül a sor, nincs az embernek szíve összeköcölni.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Căminul Industrialilor — Iparos Otthon.

Hirdetések: négyzetcentiméterre 6 lei. Éves költségekkel árendadíj.

— Kereskedelmi könyvek felülbélyegzése. A pénzügyminisztérium a kereskedelmi érdekeltségek közbenjárására meghosszabbította a kereskedelmi könyvek felülbélyegzési határidejét. A rendelkezés értelmében mindazok kereskedők és iparosok, akik kereskedelmi könyvek vezetéseire kötelezettek és a patenta fixa kedvezményeit élvezik, április 15-ig bélyeggeztethetik le üzleti könyveiket. Ez a rendelkezés azonban még nem érkezett meg az arad-i pénzügyigazgatóságra.

GEIZ.

Erikas Mann soll ja ein richtiger Geizkragen sein.

— Das stimmt. Sie muß ihre Kleider jahrelang tragen. Manchmal sogar bis sie beschliff sind.

— Pénzügyigazgatósági hírek. A pénzügyigazgatóság közli az érdekeltekkel, hogy abban az esetben, ha valaki végrendelet nélkül hunyt el, de közjegyző előtt ajándékozott, vagy adományozott vagyonszámból, az örökség tárgyát, összegét pontosan be kell jelenteni a pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztályánál, mert a bélyegtörvény értelmében a vagyont felértékelik és az illeték befizetendő. — Izenéses rendelkezés érkezett a pénzügyminisztériumból a pénzügyigazgatósághoz. A rendelkezés kimondja, hogy a CFR tulajdonát képező földterületen lévő helyek, helyiségek, raktárak, bérletbe kiadott föl-
ingatlanok után nem lehet megadóztatni a vas-
út, miután a CFR-nek autonómiaja van. Az arad-i pénzügyigazgatóság különben a múltban sem adózta meg a CFR-t a bérletbe adott ingatlanok után. — A pénzügyigazgatóság Hitelekügyi osztálya felhívja a hárítókat, hogy a vonatkozó törvény értelmében a bérleti szerződéseket a megkötéstől számított harmadik napon belül feltétlenül illetékeseknek, mert ellenkező esetben szigorúan megbírságozzák őket. — A pénzügyminisztérium ideérkezett rendelete értelmében a pénzügyigazgatóság felhívja a gépkocsitulajdonosokat, hogy hátralékos és esedékes adójukat január hó folyamán feltétlenül fizessék be, mert ellenkező esetben bírságot vetnek ki rájuk, sőt a kincstári, valamint a hajtási engedélyüket is elkobozzák.

ALAIPOS INFORMACIO.

Egyik határdílmáson szigorú valutavizsgálatot folytatnak, ott történt meg ez a kis dolog.

A vonat befutott a határdílmásra és egy uniformis ember lépett be a kupéba. A kocsiiban többek között egy idősebb kisasszony is állt. A valutaellenőrző közeg megállt előtte is, udvariasan szahutált és megkérdezte:

— Nagyság, mennyi valutája van?

— Vahátám nincs, — felelte szemléletes a kis asszony, de van földbirtokom és nagyon hálaosan vagyok nevelése.

— Az Arad-i és Arad-megyei Vándorlások és Szállások Szindikátusa ezután is értesíti tagjait, hogy a folyó év január hó folyamán a következő rendelkezések kell éleget tenniük. Január 31-ig minden munkaadó köteles összes alkalmazottairól a nemzeti munka védelméről szóló törvény által előírt kimutatásokat elkészíteni és az illetékes munkügyi felügyelőséghez benyújtani. Január 31-ig tartoznak adóvallomást beadni mindazok, akik csak időlegesen lettek megadóztatva és még nem lettek a patenta fixa csoportba besorozva, valamint azok, akik a patenta fixa alá tartoznak, de hároméves adókvótájuk az idei évvel lejárt. Újból le kell róni a reklámtáblák és ógótáblák után járó repülőbélyeg-
tárlékat és pedig ugyanolyan módon, mint a múlt évben történt. Szükséges felvilágosításokkal készen áll a szindikátus irodája.

Még mindig bizonytalan, kell-e az idén adóvallomást tenni

Lapunk más részében részletesen közöljük az adótörvény aktuális előírásait. Közöltük, hogy folyó hó 31-ig az adóalanyok egész sorozat kategóriája tartozik adóvallomást tenni. Különös, hogy az ügyben az egyes pénzügyigazgatóságok részéről nem történtek intézkedések. Egyik napilap a kérdéssről beszélgetést folytatott Pop Ioan cluj-i kivetési pénzügyigazgatóval, aki a következő nyilatkozatot tette:

— A mai napig — mondotta — a pénzügyminisztérium semmiféle rendeletet nem adott ki az 1937—38. évi adókvótákkal kapcsolatban sem a vallomási ívek benyújtásáról nem rendelkezett. Amíg ez a rendelkezés meg nem érkezik, mi sem tehetünk semmit, mert lehet, hogy a

parlament a jelenlegi adótörvényeket megváltoztatja, amint ez már az előbbi években is megtörtént és ebben az esetben a módosított adótörvény alapján kell a vallomási íveket beadni. Szó lehet arról is, hogy a parlament az adótörvénynek a patenta fixára vonatkozó rendelkezését, sőt a részvénytársaságok minimális adószázalékát is megváltoztatja. Ha ez megtörténik, úgy az adóbevallási rendszer is változni fog. Lehet azonban, hogy az adóvallomások beadására egyáltalában nem kerül sor, mert néhány évvel ezelőtt már megtörtént, hogy az előző évek adatai alapján hivatalból vetik ki az új adókat.

Kétféle kimutatást kell benyújtani január hóban valamennyi munkaadónak a cégénél működő alkalmazottakról

Csaknem valamennyi olvasónkat érinti, hogy mit kell tenniük munkásaik bejelentése tekintetében január hóban, az új esztendő küszöbén. Az ügyben alább részletes tájékoztatást nyújtunk.

Január havában kétféleképpen kell bejelenteni az alkalmazottakat: az adótörvény szerint és a nemzeti munkavédelemről szóló törvény alapján.

Az adótörvény 47-ik szakasza értelmében minden főnöknek összes alkalmazottairól január 31-ig kell kimutatást beadni. A törvény szerint az állami és közintézményeken kívül, minden iparos, kézműves, kereskedő és bárki más, aki tisztviselőket, alkalmazottakat, ügynőket, munkásokat, szolgákat vagy más alkalmazottakat fizetéssel, vagy természetbeni javadalmazással szolgálatában tart, köteles ezekről kimutatást benyújtani, amelyben fel kell tüntetni az alkalmazottak neveit és lakhelyét. Minden név mellett fel kell tüntetni azt az összeget, amelyet az illető akár javadalmazás, vagy tantem, haszonrészesedés, vagy bármely más formában élvezett, valamint az illetőnek az adótörvényben lévő számát.

Ez a bejelentési kötelezettség annak idején a globális adó ellenőrzést szolgálta. Miután azonban a globális adó megszűnt, már az elmúlt évben is vita merült fel akörül, hogy vajon fennáll-e ez a bejelentési kötelezettség ma is? E tekintetben el-

térők voltak a vélemények. Igen sokan nem is nyújtották be a vallomást. Ennek azonban az lett a következménye, hogy

némely pénzügyigazgatóság megbírságozta a mulasztókat.

A joggyakorlat ellentétes álláspontra helyezkedett és egyes bíróságok felmentették őket a bírság alól.

Miután azonban a törvény kifejezetten nincs hatályon kívül helyezve, azt ajánljuk olvasóinknak, hogy ezt a kimutatást nyújtsák be, annál is inkább, mert a nemzeti munkavédelemről szóló törvény értelmében ugyanis hasonló kimutatást kell készíteniük, tehát ez még munkatöbblettel sem jár. Egyszerűen egy példánnyal többet csinálnak a munkügyi inspektorátusnak szóló kimutatásból és azt beadják az adóhivatalnak.

Ami pedig a nemzeti munkavédelemről szóló törvényben előírt kimutatásokat illeti, erre nézve itt csak annyit ismételünk most meg, hogy a száznál kevesebb alkalmazottat tartó cégek a kimutatást nem a munkügyi minisztériumhoz, hanem a munkügyi inspektorátusához tartoznak benyújtani. Fehér színű blankettán, ha husznál több az alkalmazottak száma és kék színűn, ha ennél kevesebb.

Ezeket a kimutatásokat január 31-ig okvetlenül be kell adni, különben súlyos bírságok követelhetők.

A DIKTÁTOR.

Egy nemrég elhalt volt diktátorról mesélik ezt a kis dologot.

A diktátor az országúton autózott és egyszerre csak az autó hirtelen megállt, mert egy tehén került eléje.

A sofőr kiszállt és megpróbálta a tehenet elzavarni, de nem sikerült. Aztán kiszállt a diktátor hátszéke, ő is megpróbálkozott, de neki se sikerült.

Végül aztán maga a diktátor is kiszállt az autóból, odament a tehenhez és nyugodt, esendően hangon rászólt:

— Menj felre az utamból.

És a tehén azonnal elmozdított az útról.

A diktátor beszállt az autóba és mikor a többiek elmult arcát észrevette, vállatvonva mondta:

— Mit csodálkoztok? Rám minden marha hallgat...

A SZOKÁS HATALMA.

Egy zavaros múltbéli tizedes, miután a törvénynek megadta, ami a törvény, külföldre ment szerencsét próbálni. A szerencse kedvezett is neki és sok küzdelemteljes év után a napokban, mint igen gazdag ember haza érkezett és egyik előkelő hotel első emeletén bérlet szobát.

Régi barátai szerették volna meglátogatni, de ő kiadta az utasítást, hogy senkit se engedjenek be hozzá.

A barátok erről beszélgetnek a régi törzesszállónál, mire az egyik megjegyzi:

— Fogadjunk, ha akarom, én egy perc alatt szemtől-szembe állok vele.

— Hogy csinálod ezt?

— Ugy, hogy felmegyek az első emeletre és el-
kíldítom magam: „Első emelet sétány!”

— Készenléti zennyole új részvénytársaság alakult a múlt évben. Az elmúlt év gazdasági vonatkozású adatainak tanúsága szerint az 1937. esztendő a kereskedelmi és ipari vállalkozások iránti fokozott érdeklődés időszaka volt. Hosszabb időn keresztül a tőke ugynevezett biztos, veszélytelen elhelyezkedést keresett, a kereskedelmi és ipari vállalkozások iránt idegenkedés mutatkozott, mert az e téren való befektetéseket bizonytalannak vélték. Ingatlanbefektetések felé irányult a figyelem, a pénz bankokban teaurálódott és ennek a vállalkozási kedvben való hiánynak hatásai minden vonalon érezhetőek voltak. Most azonban végre megváltozott a helyzet: alaposan megélmék a vállalkozási kedv. A kimutatás szerint 1936-ban összesen 218 részvénytársaságot létesítettek. Az új vállalkozások tekintélyes tőkebefektetést igényeltek, a mennyiben összesen 575.350.000 lei tőke felett rendelkeznek. Ez a szám csak az alapítási tőkék összessége, a befektetett pénz összege azonban ennél jóval nagyobb, mert hiszen a vállalkozások közül többnek a vezetősége évközben emelte az alaptőkét. A legtöbb részvénytársaság a fővárosban alakult, a vidéki alapítások száma ugyanis mindössze 28. A kimutatás adatai a következő számokat tartalmaz-
sák: Az új alapítású kereskedelmi vállalatok száma 120, ezek közül 105 a fővárosban, 15 vidéken léte-
sült, összesen 183.175.000 lei alaptőkével. Szövetkezési vállalkozások 21 volt, 16 Bucureşti-ban, 5 pedig a vidéken, alaptőke 92.250.000 lei. Hét fémipari vállalatot alapítottak, valamennyit a fővárosban: ezeknek alaptőkéje 50.750.000 lei. Bankvállalkozások csak a vidéken volt, összesen három esetben, 44.000.000 lei alaptőkével. Különböző ipari vállalkozások száma 67, ebből 62 a fővárosban, 5 vidéken, alaptőkéjük összege pedig 205.175.000 lei. A vállalkozások 52 százaléka kereskedelmi természetű.

Kiróhatnak-e egy két lejes repülőbéllyeg hiánya címén 36.000 lejes bírságot?

Nem mindennapi, érdekes pénzügyi bírság került néhány nap múlva az aradi törvényszék elé. Egy aradi nagykereskedő, aki rendszeres inkasszót folytat a megye területén, egyik kisebb közszolgálat két száz lei követelést vett fel és ennek fedezésére számlát hagyott hátra, amelyen nem volt repülőbéllyeg. Nemsokkal ezután ugyanevezett repülőbizottság jelent meg a közszolgálati kereskedőnél, ahol megtalálták a bélyegzetlen számlát, mire feljelentést tettek a nagykereskedő ellen. A repülőbizottság el is járt az ügyben és érdekes álláspontot helyezett ki a bírság kiróvásánál. Tekintettel arra, hogy a számlának 3.600. volt a sorozáma, úgy tekintették, mintha a nagykereskedő a megtalált számlát megelőző tételek egyikénél sem használt repülőbéllyeg, így 3600 esetre állapították meg hiányt. Mivel számlánként 2 lei repülőbéllyeg hiányolt, a büntetés alapjául 7.200 lejt vettek s ennek ötszörösét rótták ki, tehát a bírság harminchatezer lei. Ezt a döntést megfellebbezte a törvényszékhez, ahol első sorban arról döntenek majd, vajjon feltevések alapján alkalmazható-e a bírság és így egy kétféle repülőbéllyeg hiánya miatt kiróhatnak-e 36.000 lei büntetést.

Az aradi vendéglősből az évad egyik legsikeresebb táncmulatsága volt

Csütörtökön este tartotta meg a Dacia-kávéház összes helyiségeiben az aradi vendéglősszindikátus hagyományos táncmulatságát, amely ezúttal is a teljes siker jegyében zajlott le. Már a kora esti órákban nagyszámú közönség jelent meg. A rendezőség fáradhatatlan szorgalommal buzgózkodott a siker érdekében, amely nem is maradt el, mert a megjelent hölgyek és urak kitűnő hangulatban szórakoztak. Érdekes ötletekről és meglepetésekről gondoskodott a nagyszámú rendezőgárda. Így „ügyességi versenyt” rendeztek, amelynek díjazottjai a legtöbb szavazólapon adták el, ezenkívül „férfi szimpátiaversenyt” is rendeztek, amely sok derűt hozott.

A táncmulatság díszelnöki tisztét Mohor Irie és felesége látták el, a rendezőség sorában a következők buzgózkodtak: Comoti Béla, Hagybó József, Horváth József, Preisz Gyula, Müller Károly, Lovasberényi Árpád, Messer Sándor, Lukács Lajos, Pichler János, Stein Ferenc, Redő Pál, Velici Florian, Buzogány Márton, Scheer Elemér, Philip Béla, Kohn Vilmos, Popa Gheorghe, Karácsonyi Gheorghe, Karácsonyi Alexandru, Karácsonyi Dimítie, Perényi János, Vasits József, Kornett Vendel és Miclosi Ioan. Érdekes tevékenységet fejtett ki a hölgygárda közül Kun Böke. A rendezés előkészítő munkálataiból jelentős részt vett ki dr. Bojtos Alexiu, volt polgármester, a szindikátus ügyésze.

A táncmulatságon megjelentek a legkitűnőbb hangulatban szórakoztak a hajnali órákig. A rendezőség minden igyekezete arra irányult, hogy a megjelent nagyszámú előkelő közönség kellemesen szórakozzék s ez a törekvése a legteljesebb mértékben sikerült is. A táncmulatság teljes jövődelmének a vendéglősök otthonának felépítésére fordítják.

— Újból meghosszabbítják a munkakönyvek becserélési határidejét. A munkakönyvek és iparigazolványok becserélési határideje — mint azt már több alkalommal közölte a munkakamara — január 31. Eddig az időpontig, az érdekeltek kötelesek benyújtani iparigazolványukat, illetve munkakönyvüket, mert ezen a határidőn túl nem fogadják el senki től sem az iratokat. Az aradi munkakamaránál már igen gyéren jelentkeznek az érdekeltek. — Itt említjük meg, hogy Popescu Petre munkügyi vezérfelügyelő a fővárosba utazott és magával vitte az aradi, oradeai, satmarei és zălau-i munkakamaráktól kapott jegyzékeket, amelyek pontosan feltüntetik az eddig jelentkezettek számát. Valószínű, hogy a munkügyi minisztérium ismét meghosszabbítja a munkakönyvek és iparigazolványok becserélési határidejét. A könyvecskének becserélési határidejének meghosszabbítását egyébként a munkakamara uniója is kérte a minisztériumtól.

Tisztújító közgyűlést tartott az országos kertészegyesület

Az Országos Kertészeti Egyesület transylvániai fiókjá a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlést a Cluj-i botanikus kert növénytanai előadó termében. A gyűlésen, melyet dr. Borza Alexandru professzor, az egyesület elnöke vezetett le, megjelent Sarionescu, a vármegyei hivatal és Pop Sever a helybeli kereskedelmi és iparkamara megbízottja is. Részt vett a közgyűlésen még Dolinsky, az Oradea-i fióktisztviselő igazgatója, Cosma Gh., a transylvániai mezőgazdák egyesületének elnöke és mintegy 40 helybeli és vidéki kertész.

A gyűlést dr. Borza professzor nyitotta meg. A megjelentek üdvözlése után Trif Augustin titkár tette meg jelentését az egyesület egy évi működéséről. Ezután a pénztári jelentés következett. Mindkét jelentést elfogadta a közgyűlés és megadta a felmentvényt, miután újra megválasztották az egyesület vezetését.

Az elnöki tisztségre továbbra is dr. Borza pro-

fesszort választotta meg a közgyűlés. Alistar Gábor kertészeti felügyelő, főtitkár Ullman Ferenc, titkár Trif Augustin, pénztáros Turóc József, könyvtáros Todor Gheorghe, ellenőrök Grieger György és Talmaci Ioan lettek, míg a helyi és vidéki választmányt egyenlő arányban választották meg.

Ezután néhány szóban megvitatták a Nemzeti Kertész Egyesületnek az Országos Egyesületbe való beolvadását célzó kérését, majd Sarionescu a szőlőtermelés szabályozását célzó új törvény érdemes pontjaira hívta fel a közgyűlés figyelmét. Dr. Borza elnök 6 óra tájban zárta be a közgyűlést.

Az Országos Kertészeti Egyesület 5 év óta működik, élén a kiváló és külföldön is elismert szaktisztviselő, dr. Borza professzorral, akinek nevéhez az európai viszonylatban is első helyen álló Cluj-i botanikus kert kifejlesztése fűződik.

A kisiparosok tulnyomó részét a szigorú miniszteri rendelet is mentesíti a könyvvezetés terhe alól

Ismeretes, hogy egy közelmúltban kiadott pénzügyminiszteri rendelet értelmében a kisiparosoknak és kiskereskedőknek üzleti könyveket kell vezetniük. A rendelet intézkedik arra nézve is, hogy az a kisiparos, aki csak a megrendelő által hozott anyagot dolgoz fel, tehát csak iparát folytatja, nem tartozik könyvet vezetni. Az a kisiparos azonban, aki az elvégzett munkához az anyagot is maga szállítja és a termelt munkát eladja, miután így kereskedelmi tevékenységet is folytat, köteles üzleti könyvet vezetni. Üzleti könyvek vezetésére kötelezettek a szabók, akik szövetet tartanak raktáron

és azt megrendelésre feldolgozzák. Leltári könyv vezetésére kötelezték a cipésziparosokat is, akiknek anyagraktárak van és a lábbelit ebből az anyagból állítják elő. Ebben a leltárkönyvbe be kell írni a nyersanyagot és árukészletet, naponta beírandó az újonnan érkezett anyagkészlet. Ezeknek pénztárkönyvet is kell vezetni, amelybe naponként beírják a kiadott áru értékét, a beszerzési árat és az elért hasznót. Az üzleti könyvek vezetésére kötelezett kisiparosok és kiskereskedők könyveiket a pénzügyigazgatóságon bélyegeztetik le.

Nem e hóban, hanem április 30-ig kell benyújtani az egészségügyi taxa ügyében a külön vallomást

Az 1936. december 3-án életbe lépett új egészségügyi szabályzat szerint az iparosok és kereskedők tudvalevően évi taxákat kötelesek fizetni. Ezeket a taxákat épp úgy vetik ki, mint az állami adókat. Az érdekeltek tartoznak tehát rendes adóvallomást benyújtani az egészségügyi adót megállapító hivatalhoz, amely az adóvallomás és helyszíni szemle alapján állapítja meg azt a bérértéket, amely után 1—3 százalékos egészségügyi taxát vetnek ki,

az érdekelte iparosokra és kereskedőkre.

A végrehajtási utasítás 15-ik szakasza értelmében minden iparos és kereskedő köteles legkésőbb április hó folyamán benyújtani adóvallomását. Kivételesen tehát az adóvallomás nem januárban esedékes, azonban már előre felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy ne felejtkezzenek meg erről az adóvallomásról sem, mert a mulasztások súlyos következményekkel járnak.

Hogyan készítendő el a cégtáblák repülőbéllyeg-borderói

A repülőbéllyegekről szóló rendelkezések, — mint ismeretes, — előírják a cégtáblák repülőbéllyegekkel való illetékeztetését is. Miután a legújabb cégtáblára nem lehet felragasztani a repülőbéllyeg, mert azok anyagja fém, vagy üvegből készült, a Repülőügyi Pénztár megengedte, hogy egészen különös módon rögzítsék le a cégtáblák repülőbéllyeg-illetékeit. Amint tudjuk, mert hiszen már a múlt évben el kellett készíteni az első kimutatást, az összes cégtáblákat jegyzékben kell felsorolni.

A kimutatásba fel kell venni az üzletben és eláruló helyeken elhelyezett reklámtáblákat és cégtáblákat. A lerovandó repülőbéllyegek hirdetmények, reklámok és cégtáblák nagysága szerint változnak. Eszedig 20 négyzetcentiméter után 10 ban, 40 deciméter után 20 banis, 1 négyzetméter után 1 lejes, 5

négyzetméter után 5 lejes, 10 négyzetméter után 10 lejes és ezen felüli terjedelemtől 20 lejes repülőbéllyeg jár.

A kimutatásban fel kell tüntetni minden egyes cégtábla vagy reklám nagyságát és az ennek megfelelően lerovandó repülőbéllyeg értékét. Fel kell tüntetni továbbá a cég-hirdetmény szövegét is.

A több nyelvű hirdetményeknél vagy cégtáblánál annyszor kell az illetéket leróni, ahány nyelvű az illető hirdetmény vagy cégtábla.

Ezt a kimutatást január 1-én már el kellett készíteni és a kimutatásra a megfelelő cégtábla szövege mellé felragasztott repülőbéllyeget olyan módon kell érvényteleníteni, hogy azokat a keltezéssel átírjuk, tehát azt írjuk rá: 1 Ianuarie, 1937.

PECH.

- Mi történt a Micivel, hogy olyan rég nem láttam.
- Egy fordított Lindberg eset.
- Hogy-hogy?
- Ott a gyereket nem találták, itt az apát.

MUTEREMBEN.

Látogató: Nagyszerű ez a téli kép! Annyira elhíhet, hogy az ember szinte a hideget érzi előtte. Felelő: Valószínűleg ezt érezte az az ismeretlen vendégem is, aki tegnap "lopta" a téli kabátomat.

EGYENI FÜRDŐKOSZTUM.

— Gyerekek, délután az egész osztály fürdőzni megy, — mondja az iskolában a tanító ur. — Hozzon mindenki fürdőruhát magával.

— Nekem nincsen fürdőruhá, tanító ur, — jelentkezik Móriska.

— Ugyan, menj már. Bizonyosan találsz valamit otthon, amit magadra vehetsz.

Fürdésnél Móriska toalettije általános meglepetést keltett. Egy öreg sárga bőrkasztyú kisujjából lőtt mindössze.

— Mi történik a nem képesített iparosok ipar-
engedélyével? A legutóbbi Bucuresti-ben lefolyt or-
szágos munkakamara értekezleten több fontos
ügyet tárgyaltak a résztvevők. Az értekezletnek
két fő feladatja volt: az új ipartörvény
folytán előállt helyzet volt. Vannak ugyanis az
új ipartörvényben olyan pontok, amelyek teljes mér-
tékben tisztázásra szorulnak és alkalmazásuk sok
vitára ad alkalmat. Így elsősorban nincs tisztázva
a törvényben az a kérdés, hogy mi történik azok
iparengedélyével, akik saját maguk nem képesített
iparosok és eddig megfelelők képesítéssel rendelkező
munkavezetőket tartottak. Az ipartörvény nem
mondja ki világosan, hogy ezek becsapódhatnak-e ipar-
engedélyükkel. Ezt a kérdést különben a Munka-
kamara Uniójának vezetősége a jogügyi bizott-
ságnak adta ki tanulmányozás végett, amely a dön-
tést hamarosan meghozza. Természetes, hogy a jog-
ügyi bizottság döntését az arad-i munkakamarával
is idejekorán közli majd. — Itt említjük meg,
hogy a Munkakamara Uniójának gyűlésével egy-
idejűleg a munkajogi miniszter a kamarák után
fordul az összes kézműiparosokhoz, amelyben fel-
hívja őket, hogy a párisi világkiállításra állítsák ki
ipari termékeiket. A minisztérium külön is értékes
díjakat tűz ki a kiállítók számára.

KASZINÓBAN.

— Képzeld, kéchlek, egy teljes cserepesz dolgo-
zott nálam a múlt héten és egy autó elgázolta.
— Mi nem mondasz, kéchlek. Hát ezekről a
bűzös bukákról az emberek még a házban is lehet-
nek biztonságban?

— A tanoncsiszorok új rendje. A munka-
ügyi minisztérium fontos rendszert vezetett a munka-
felügyelőséghez a tanoncsiszorok ügyében. A
rendelet szerint minden tanoncsiszor a belépéstől szá-
mított harminc napon belül szerződnie kell, egy-
ben a munkakamarájánál is be kell jelenteni. Mu-
lasztás esetén a bírság tízezer lei. A szerződés-
hez állampolgársági, születési, iskolai és orvosi
bizonyítvány szükséges, ezenkívül csatlóznia kell a
betegségnyújtó pénztárnál harminc lei befizetéséről
szóló nyugtát.

SURGÓS ÜGY.

Utaz (a szálló előcsarnokában a kapushoz): Szal-
adjon csak, nézze meg, nem feledek a szekrényben
az akladskamát? Siessen, nehogy lekéssek a vonat-
ról.

A kapus felszalad, majd visszajön.

— A járást valóban fenn tartott felelősi?

Utaz: Es hol van?

Kapus: Az asztalon.

Husz százalékkal emelkedtek a fűrészaruk árai

Ismeretes, hogy a világpiacra a fakonjunk ura
állandóan növekedőben van és ezzel kapcsolatban a
belföldi fatermelők kihasználják a helyzetet: Állan-
dóan emelik az árakat. Az elmúlt hét végén a puha-
fatermelők

a fűrészaruk árait az olcsóbb minőségeknél
150 lejfel, a jobb minőségeknél pedig 200 lei-
fel emelték.

köbméterenként. Jellemző, hogy a fatermelők még
ezen árak mellett sem fogadják el megrendeléseket,
miután további áremelkedést készítenek elő. Az a fű-
részárú, amely tavaly nyáron még 1150 leibe került,
most 1525 leire emelkedett.

Félhivatalos jelentés szerint a fatermelők ár-
emelése nem volt egységes, miért is most
egyesek árjegyzéket készítenek, melynek árai
általában 20 százalékkal magasabbak, mint a ta-
valyi árak.

Ezzel kapcsolatban egyes fővárosi lapok hang-
súlyozzák, hogy az erdőkitermelő munkások bé-
re az utolsó évtizedben emelkedett, de nem emelke-
dtek az erdőkitermelés emelkedő költségei sem. Tény,
hogy ma a külföldön a fát az eddiginél jobban lehet
érkesíteni, de ez nem indok arra, hogy a belföldi
árakat emeljék, mert az ilyen emelés tipikus esete
az árdragításnak.

A nem román nemzetiségű román állampolgárok nem szenvednek joghátrányt a behozatali engedélyeknél

Az Argus című nagytekintélyű bucuresti-i közgaz-
dasági lap érdekes részleteket közöl azokról az elő-
készületekről, amelyeket az ipar és kereskedelem
minisztérium — minden cáfolat ellenére, — az
idegen cégek behozatali engedélyével kapcsolatos
kérdések érdekében tett. A lap úgy tudja, hogy
az idegen cégek és vállalatokról készült kimutatást
már a külkereskedelmi szabályzó bizottság elé
terjesztették és ugyanekkor utasítást is adtak a
bizottságnak a további eljárást illetően. Allitólaz
az utasítás hangsúlyozza, hogy a behozatali enge-
délyek felülvizsgálata kizárólag olyan cégek vo-
natkozik, amelyeknek tulajdonosai

idegen utlevéllel tartózkodnak az ország terü-
letén.

Nem cél ezeknek a cégeknek a behozatali engedély
teljes elzárása, hanem meg akarják akadályozni,
hogy ez a kategória akár a kvótán felül engedély-
kérelmekkel, akár a kvóta növelésével lehessen
részesedni. Azoknak a cégeknek jogait, amelyek-
nek tulajdonosai

etnikai szempontból nem románok ugyan, de
román állampolgárok, teljes mértékben tarto-
zhatnak.

E kategória behozatali engedélyt nem vizsgálják
felül. Másrészt viszont — a lapja meg a lap, —
a kereskedelmi minisztérium a legszélesebb lehe-
ségezt kívánja biztosítani azon cégek számára,
amelyeknek tulajdonosai minden szempontból ro-
mánok.

Allitólaz ezirányban már utasítást adtak a
külkereskedelmi bizottságnak. A vonatkozó kimu-
tatásokat azonban eddig csak a kereskedelmi és
iparkamarák egy része készítette és a miniszteriumhoz
viszont az egész ország számára
azonos intézkedést ohajtának alkalmazni, valószínű-
nek látszik, hogy a felülvizsgált kvótákat csak a
második évtizedben kezdik alkalmazni.

A fővárosi lapok egyébként közlik, hogy a be-
hozatali engedélyek reális, a valóságnak megfele-
lő asztosztása érdekében, az ipar és kereskedelem
miniszter felszólította az ország valamennyi keres-
kedelmi és iparkamaráját, valamint az iparfelügye-
lést, hogy a behozatali engedélyek igazságos
felszámítását lehetővé tegyék, készítsenek kimuta-
tást a körzetükbe tartozó vállalatok reális szükség-
leteiről. A jelentés összeállításához a miniszterium
kérőlevelet küldött a kamarákhoz és felügyelőségek-
hez. Az adatok beküldését január 31-ére kérte a
miniszter. Minden esetre az a helyzet, hogy az első
évtized behozatali engedélyinek kiosztásánál vala-
mennyi országgal kapcsolatosan teljes mértékben
kiegészítik a behozatali igényeket, kivéve Német-
országot, mert Németországból történő árubehoza-
talt különleges elvek alapján szabályozzák.

A kereskedelmi minisztérium hivatalos közlése
szerint a külkereskedelmi bizottság az első évti-
zed vonatkozó behozatali engedélyek iránti ké-
relmek benyújtási határidejét január 31-ig hosszab-
bította meg.

LEONÓRA

Írta: HARS LÁSZLÓ.

Aknek fiatal korában szomorú volt az élete,
az tanuljon meg szájharmonikázni. A szájharmonika
elvégre fuvóhangszer, közeli rokona az orgoná-
nak, amelelt igazán olcsó, ké-három pengőért
már elsőrendű példány kapható. A szomorúság pe-
dig igen kifejleszti a zenei érzékét, a kinek van
több oka arra, hogy szomorú legyen, mint annak,
akinek fiatal korában nem volt pénze a később sem
tudott belőle kielégítő mennyisége. szerezni. Ez te-
hát egy kör; ez az élet; egy olyan kör, amelynek
minden pontja egyenlő távolságra van a szájhar-
monikától. S aki körül ez a kör bezárult, annak
számára nincs menekvés. Kerülgetik a fájdalmas
dalnok és a fűtőszó igazán nem kielégítő, sem pe-
dig az ének, különösen ha valaki álmodozóan rekedt
a sok beszédől.

Pöndör Géza is sokáig habozott. Két pengőért
(vagy páne háromért) kétszer (vagy háromszor)
megbedelhet, több pár harisnyát vehet, kis gyári
hibával, sőt a cipője is megtalpalathatja. De las-
sanként ráött, hogy a test nem számít akkor, a
mikor a lélek köve el a magát. Hosszas habozás
után tehát még csak megvette Leonórárt. (Mert
egy Leonóra mag az élet a hango, bár az is lehet,
hogy csak nikkeleset pléh, az odata piros, mint
egy asszonyi száj, a ha beléfűjt, tis hangon muzsi-
kált egyszerre. Eleintén csak próbálgatta, tanul-
mányozta, igyekezett kismerni a fortélyát, belé
sem pillantott a használati utasításba. Mert Pöndör
Géza nem volt az a könnyesbűbi megvárosos lesz,
gyorsan elrohant az könyvesboltba megvásárolni „A
hódítás művészete” egy antikvár példányát.

Lasanként kismerni Leonórárt, aki egyszerű

és hűséges teremtes volt, ha jobboldal fűjt belé,
más hangot adott, mintha baloldalt tette ugyan-
t. De nem személyszedte és nem durcáskodott,
ezt minden hang mindig a helyén volt, ahogy
általában, minden embernek baloldalt van a szíve.

Később már — amiddő a szomorúság igen fel-
gyűlt benne — hátortalanul, de sok-sok érzéssel,
megkísérlet egyszerűbb dallamokat is elmuzeikál-
ni raj a. Gyengéden a reszketegen szálltak fel a da-
lok Leonórából a mindegyik a boldogtalan szere-
lemről és hasonló nemes érzelmekről beszélt. Pön-
dör Géza szemét ekkor lassan elmentőtte a könny és
rémegő ujjával lágyan végigsimogatta Leonóra
esülő hátát.

Szobájában két ajtó volt. Az egyik a vakzótét,
kalarabézságu a szobára nyílt, amelyben két po-
ros kertiáék szunyadt, hasztalan várva, hogy
beléjük üljön valaki. A másik ajtót barna, széles-
hátú szekrény takarta a hogy hová vezet: tá án
sohasem tudódott volna ki Leonóra nélkül. De lye-
nek az élet utjai: homályosak és kiszámíthatat-
lanok.

Tegyük fel, hogy Pöndör Géza, egészen apró-
cseccsemő korában egy tizszobás lakásban születik.
E őször megtanul szopni, azután megintani jární,
majd beszélni is, végül pedig megismerkedik a fe-
ketekével, a fehérfogú szongora rejtelmével. Ebben az
esetben sokaság tudata volna meg, hogy egy
lehetőségre nyíló alberti szobában özevgy Koval-
csik Elemérnél, hová vezet a másik ajtó, mely
előtt szekrény áll, amely szekrényben egy pár ka-
lucsi, három ing, két nyakkendő és egy oápe-
csétes gumikabát található. Tekintve, hogy özevgy
Kovalcsiknél eze őtt tizenkét esztendővel el kel-
lett adnia a szongorját, hogy Kovalcsik Elemér
földi porhüvelyre máltó módon kerüljön vissza az
anyaföldbe, amely — mint tudjuk — mindavá-
lunknak édes szülőanyja.

De a sors utjai, — ahogy már említettem, — ki-
számíthatatlanok, minek folytán Pöndör Géza, es-
ténként, ha hazatért, előve a Leonórárt a fájdal-
má, alkalmas dallamokba öntötte.

Egy este kopogtatás zavarta meg.

— Szabad — mondta kivereselett arccal, de
tudvariasan a dalt, éppen a boldogtalan szó közepén
szakítva meg.

As ajtó kinyit a Elza jött be rajta.

Elza igazán olyan volt, mint egy tünemény,
szőke hajával és nagy fekete szemével, amely fő-
lőtt a szemöldöke magasan a homlokára csúszott
és valószínűtlenül keskeny volt. Színe csodálat
látszott, hogy valami ilyen keskeny lehet és azért
mégis szemöldök.

— Bocssáson meg, kedves Pöndör ur, — mon-
ta Elza — ne haragudjon, hogy zavarom. De lás-
sa, már napok óta hallgatom ezt a finom muzsi-
kát a szekrényen keresztül és azonnal mondtam az
édesanyámrak: ez a Pöndör ur egy igazi, kéz-
művész, habár egyszerű alberti csupán, meg nap-
közben fogkefét áru, de az mitsem van el. Végre
a művész, az művész.

— Igazán — su togtá Pöndör Géza — igazán,
én ...

— Ne mentegetődzék, a világért sem. Magam
is névni nek készült, táncosnő szerettem volna
névni, de szegény édesapám mindig mond a:
kedves leányom, letöröm a derekad. Ilyen ember
volt a papa. Így hát most kalapot készítek, de
azért még tudom, hogy mi a tiszta művészet.

— Kisasszony, kegyed igazán tuos — szerény-
kedett Pöndör Géza — tudniillik Leonóra ...

— Leonóra?! — vágott közbe kissé sértődött
hangon Elza, és valószínűtlenül vékony szemöldök-
két még felébb vont.

— Igenis, kérem, ő a Leonóra — mondta Pön-
dör és a szájharmonikára mutatott.

Szerkesztői üzenetek

S. M. Oluj. A bányatörvény magyarosítására alakult hivatalos szerve a központi bányagazdasági bizottság. Ez a bizottság múlt év február havának 25-én hozott határozatával kimondotta, hogy közszerepményi vagyont képez akár ingó, akár ingatlan vagyon kerül az iparos hagyatékába, ha a vagyon a házasságok a házasság tartama alatt szerzették meg. Ennek a megállapításnak jogi következménye a következő: A feleség a félvagyonnak a házasság fennállása alatt is jogszertinti tulajdonosa, de míg a házasság fennáll, vagyonrészét természetesen nem követelheti. Ez a jog csak a felek által folyamatba tetetett házassági válóperben, vagy elhalálozás esetén a hagyatéki eljárás folyamán lép érvénybe. Ha már most a vagyon az özvegy felesége nevében állt, azonban őt azt a feleségével töltött együttélés folyamán szerezte, a vagyon szerzeményi jellegét kell kimutatni és bizonyítani. A vagyon fele tehát közszerepményi címén illeti meg őt és csak a vagyon másik fele jár önmagának, — miután gyermekeik nem voltak, — házastársi örökség címén.

Közölte velünk, hogy a hagyatéki leltár már fel van véve és az most van a járásbíróshoz való beterjesztés alatt. Böven van így ideje még rá, hogy a néhai felesége nevében telekkönyvezett ingatlanra annak fele része erejéig saját tulajdonjogát bizonyítsa. És ki is fizetődik a dolog, mert — mint a központi bányagazdasági bizottság fent részletezett határozata pontosan megállapította, — csak az ezáltal örökölt vagyonnak, ami ténylegesen az özvegy tulajdonát képezte és csak az ilyen vagyon után róható ki az örökösödési illeték. Az ingatlanok önt megillető része után, ha az ahhoz való jogát megfelelően igazolja, természetesen nem kell örökösödési illetéket fizetni. Az így bonyodalmas jellegénél fogva természetesen ügyvéd nélkül ez az eljárás nem bonyolítható sikeresen le.

KÖRMÖNFONT BUNTETÉS.

Kohn beiratja Móríckát az első elemibe. A beiratás után azt mondja a tanítónak:

— Kérem, tanító ur, a Mórícka egy jó gyerek. De ha egyszer mégis rosszkodna, tessék jól elverni a szomszédját.

— A szomszédját, — álmélkodik a tanító — miért a szomszédját?

— Azért, kérem, mert akkor ő majd megijed és nem mer többé rosszkodni.

— És ha meg tetszik engedni, ezentul kegyednek is Leonórának fogom hívni. Hiszen kegyed is csupa szépség, báj és muzsika. Különben is, mindenkit így hívok, akit szeretek. Egyszer volt egy kék nyakkendőm, piros stráfokkal, azt is Leonórának neveztem.

— Az én nevem Elza — mondta a kisasszony rendszertartó hangon. — Keresztlevelém is van.

— Azám! — kiáltott az albérli házasság — azám! De aki a szívben igazi művész, annak nem számít a keresztlevel. Annak csak a szív számít, meg az érzések, amelyek a szívben foglaltatnak. Kegyed igenis Leonóra. Különben ez mind sif! Most eljászok kegyednek egy dalt, ezt még nem játszottam soha, ez csak kegyednek szól.

Es megszólalt az ezüsthajú Leonóra bánatos dala, igazán gyönyörű szépen. És a lichterban kinyíltak az ablakok és többen hallgatták a muzsikát, némelyeknek még a könny is kicsordult a szeméből, mert eszükbe jutott az ifjúság, amely elrepült és soha többé vissza nem tér, mert így van ez az ifjúsággal.

A dal után bejött özvegy Kovalcsikné is, a köténye sarkával a szemét törölgette és Pöndör Géza aznap már a másik szobában vacsorázott; a szekrényem túl, amely egy egészen más világ.

Es az élet, amely olyan volt eddig, mint a kiverő kutyáé, akinek amellet lyukas a cipőtalpa és a víz becsorog rajta, ha esik, lám, egészen megváltozott. Esténként diánszajtot, meg császárhúst hozott magával apró csomagokban, vékony fonálon és meleg otthont kapott a helyébe. Máskor meg összeült a szomszédok: a Micuráné, meg a többiek és hallgatták Leonóra muzsikáját és töpörtyis pogácsát rágta közben, amit az Elza sült délután.

Egyik este Elza hosszú fekete selyemruhában jelent meg, mint akinek meghalt valakije, pedig

Nagyszabású táncmulatságot rendeznek a timişoara-i borbélyok és női fodrászok.

A timişoara-i ipari szindikátus borbély, fodrász és női fodrász szakcsoportja 1937. február hó 7-én, este 9 órai kezdettel a Kulturpalotában (volt Ferdinánd-szálló) nagyszabású bált rendez. A zenét a csendő jazz-zenekar és a szerb „Zbor” tamburás-zenekar Barbozu karnagy vezetése mellett szolgáltatja. Különböző szórakoztatásokról, mint szépségverseny, szerpentin, konfetti, stb. gondoskodva van. Belépti díj személyenként 30 lei, családjegy 75 lei.

KERESZTREJTVEŒY VICE.

— Tíz betűből áll, sárga és virága van. Mi az?
— Nos?
— Gelb Malvin.

Egész évben fogják szedni

az egyszázalékos munkanélküli segélyalapot.

Eddig a munkanélküliek segélyezésének céljaira szánt alapok összegyűjtésénél az volt a rendszer, hogy a téli hónapokban egy százaléket szedtek a kifizetett munkabérek után, amelynek felét a vállalatok, felét pedig a munkások fizették. A munkügyi minisztérium most azzal a tervvel foglalkozik, hogy ezt az illetéket egész éven át szedje.

BARÁTNOK.

Két divathölgy a korzón:

— Na nézd már, kérlek, a Mancit, eddig a kutyát se ment vele végig az uccán és most egyszerre kutyával sétál.

Hatvannégyezer lei temetkezési segélyt utalt ki a múlt hét folyamán elhunyt tagjai után az Arad-i Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja.

Az Arad-i Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja az „A” alcsoportban özv. Kapitány Péternének elhunyt férje után 12,000 leit, Busa Miklósnak nagybátyja után szintén 12,000 leit utalt ki. A „B” alcsoportban Tausch Józsefnének elhunyt édesapja után, özv. Sikos Lajosnának elhunyt férje után, Klapp Mihálynak elhunyt édesapja után és Busa Miklósnak elhunyt nagybátyja után 10,000—10,000 leit, összesen 40,000 leit folyósított.

A fenti kiutalások teljes összegben 64,000 leit tesznek ki és egyetén hét folyamán folyósítottak.

A kiutalás minden akadály nélkül, a legnagyobb foku hivatali jóindulattal történt meg a temetkezési csoport vezetősége és irodája részéről, így érthető, hogy a fent felsorolt kedvezményezettek mindegyike köszönetnyilvánítási nyilatkozatot intézett a temetkezési csoport igazgatóságához.

csupán a művészetről volt szó és Pöndör Géza muzsikájára táncolni kezdett, miközben a szemöldökei magasan a homlokára húzódtak, szája kinyílt és a fekete szeme nagy és kerek lett és könnyben uszott.

Mindenki azt mondta, hogy az Elza egy kész művész, a Pöndör ur meg kész művész és igazán gyönyörű pár. Ekkor Pöndör felugrott, beszaladt a szobájába, amelynek egyik ajtaját nagy, barna szekrény őrizte, azután visszazsaladt, kezében egy apró barna jegyzőkönyvecskét szorongatva.

— Nem voltam én mindig ilyen izé — kiáltotta és kinyitotta a könyvecskét — nézze meg, nagyszágos asszony, milyen sok pénzt keresem én azelőtt.

Azután már szórakozni is együtt jártak. Leonóra hangját mind ritkábban lehetett hallani, mert Pöndör elvitte Elzát a Dunapartúra és megmutatta neki Budán a kiválóított Halászbástyát. Máskor meg a ligetbe mentek és hallgatták a vendéglőből kiharsogó katonazenét, sőt egy vasárnap este fel is mentek a Halászbástyára és onnan nézték azt a helyet, ahonnan a múltkorában a Halászbástyát szemléltek.

Igy éltek.

Leonóra fénye pedig mindegyre jobban homályosult. Már csak olyankor került elő, ha Elza felvette fekete selyemruháját és hullámvon kezdte mozgatni a karjait. De sokszor ilyenkor is türelmetlenül dobbantott és haragosan kiáltotta:

— Ugyanaz, mindig ugyanaz! Igazán már valami újat is tanulhatna.

Pedig nem volt igaza, hiszen Leonóra ömíatta porosodott, mikor tanult volna szegény Pöndör Géza újabbat és miért? Boldogság és szájharmonika, ez két különböző dolog, nem szabad őket összetéveszteni.

Hogy mikor történt, arra talán már Pöndör Géza sem emlékszik pontosan. A szerelmesek nem

Működvelő előadások

a tãrgumureş-i Magyar Iparos Egyletben.

A Tg.-Mureş-i Magyar Iparos Egylet, amely a múlt évben felépített székházának dísztermében csak nemrég állította fel színpadát, szombaton este az új színpadon megtartotta első működvelő előadását, amelynek tiszta bevétele az iparosok aggménházána javára fordítják. Herceg Ferenc festőnek, az egyesület ügyvezető elnökének Bevezető beszéde után Tóth Ede „Falurossza” című darabját mutatták be a termet zsufolásig megtöltő közönség előtt. A nagy érdeklődés és sikerre való tekintettel, az előadást vasárnap megismétlik.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunită cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ezúton közli a tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorszámkig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban: a. l. Erdélyi Ferencné 878.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 958 számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 954 Stefan Steigberger István, 955 v. l. sen. Iuliu özv. id. Bun Gyuláné.

In Grupa B) Csoportban: 946 Stefan Steigberger István, 947 s. l. Francisc Ackermann Ferencné, 948 Ludovic Sikos Lajos, 949 Ilie Klapp Illés, 950 v. l. sen. özv. id. Iuliu Bun Gyuláné.

számlájuk szerelmük napjait, könnyű szárnyakon repülnek azok.

Este volt, félhomály, a Hothofon keresztül besütött a hold és Elza nem jött. Már éppen be akart kopogtatni érte, de meggondolta a dolgot. Kopogtatni elvégre mindenki tud. De szájharmonikázni csak kevesen. Leonóra pedig csupán csak egy van a kerek világon. Elővette hát, gondosan letörögette ezüstös hátáról a finom port, ajkához illesztette és beléfojt.

Alig hangzott el az első akkord, midőn léptek hangzottak a kitaruló ajtóban özvegy Kovalcsik Elmérné alakja jelent meg.

— Legyen olyan jó, kedves albérli ur — suttogta fojtott hangon — tegye félre azt a szerszámot ma estére. Ugyanis éppen Karó ur van látogatásban és Karó ur, special csak a cigányzenét kedveli.

— Ki az a Karó ur?! — akarta kérdezni Pöndör Géza, de meggondolta a dolgot.

Nem kérdezett semmit, Leonórát szépen, óvatosan betette a dobozba és lefeküdt.

Másnap kivette az ajtó előtt álló szekrényből a kalocsát, a három inget, meg a két nyakkendőt, berakta egy kopott kékításkába, az olajfoltos gumikabátot a karjára vette és elköltözött.

Az albérleti szobák oly egyformák. Mindegyik a világítóúdvarrá néz, az ajtó kalarábészagu előszobába nyílik és a tulsó falán barna szekrény áll, eltakarva egy másik ajtót, amely ki tudja: hová vezet?

Itt Pöndör Géza kicsomagolt, a gumikabátot is beakasztotta a szekrénybe és este, midőn hazatért, kivette a dobozból az ezüstös hátú Leonórát — mi maradt más neki?

Háiba, akinek fiatalkorában szomorú volt az élete: okosan teszi, ha idejében megtanul szájharmonikázni.